

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง "ทัศนคติที่มีต่อการฝึกอาชีพของหญิงในสถานสงเคราะห์บ้านเกร็ดตระการและบ้านนารีสวัสดิ์ที่มีภูมิหลังต่างกัน" มีวัตถุประสงค์ของการวิจัยดังนี้

1. เพื่อศึกษาภูมิหลังและทัศนคติที่มีต่อการฝึกอาชีพของหญิงในสถานสงเคราะห์บ้านเกร็ดตระการและบ้านนารีสวัสดิ์
2. เพื่อเปรียบเทียบทัศนคติที่มีต่อการฝึกอาชีพของหญิงในสถานสงเคราะห์บ้านเกร็ดตระการและบ้านนารีสวัสดิ์ที่มีภูมิหลังต่างกัน

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ หญิงในสถานสงเคราะห์บ้านเกร็ดตระการและบ้านนารีสวัสดิ์ สังกัดกองสังคมอาสาชีวสงเคราะห์ กรมประชาสงเคราะห์ กระทรวงมหาดไทย ซึ่งเป็นหญิงที่ผ่านการฝึกอบรมใหม่และเข้ารับการฝึกอาชีพตามแผนกต่าง ๆ ของสถานสงเคราะห์ ในช่วงเดือนมีนาคมถึงเดือนพฤษภาคม พ.ศ.2533 จำนวนทั้งสิ้น 263 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยศึกษาการสร้างแบบสอบถามจากเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เป็นแบบสอบถามแบบเลือกตอบ เติมข้อความ และแบบมาตราส่วนประเมินค่า จำนวน 1 ชุด ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพและภูมิหลังของหญิงในสถานสงเคราะห์ จำนวน 18 ข้อ ลักษณะคำถามเป็นแบบเลือกตอบและเติมข้อความ

ตอนที่ 2 เป็นแบบวัดทัศนคติที่มีต่อการฝึกอาชีพของหญิงในสถานสงเคราะห์ด้านการยอมรับในตัวเองและด้านการยอมรับคุณค่าของการฝึกอาชีพซึ่งมีลักษณะคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) จำนวน 50 ข้อ มีค่าความเที่ยงของแบบวัดเท่ากับ 0.95

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ขออนุญาตจากบัณฑิตวิทยาลัยไปขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลจากผู้อำนวยการกองสัมนาอาชีพสงเคราะห์ ซึ่งทางกองสัมนาอาชีพสงเคราะห์ก็ได้ส่งหนังสือแจ้งไปทางจังหวัดนนทบุรี และจังหวัดนครราชสีมาให้ออกหนังสืออนุญาตให้ผู้วิจัยเข้าไปเก็บข้อมูลได้ยังสถานสงเคราะห์บ้านเกร็ดตระการและบ้านนารีสวัสดิ์ ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปแจกให้แก่หญิงในสถานสงเคราะห์ตามแผนกฝึกอาชีพที่ละแผนกและรับแบบสอบถามคืนด้วยตนเองในการเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยได้แบ่งกลุ่มผู้ตอบแบบสอบถามเป็นกลุ่ม ๆ โดยกลุ่มที่อ่านออกเขียนได้ดีนั้นผู้วิจัยใช้วิธีอธิบายให้ผู้ตอบแบบสอบถามเข้าใจวิธีการตอบก่อนแล้วจึงให้ผู้ตอบแบบสอบถามด้วยตนเอง ส่วนในกลุ่มผู้ตอบแบบสอบถามที่มีปัญหาในการอ่านและเขียนผู้วิจัยใช้วิธีกึ่งสัมภาษณ์เป็นรายบุคคลและเป็นรายกลุ่ม แบบสอบถามที่ส่งให้แก่หญิงในสถานสงเคราะห์ทั้งหมดมี 263 ฉบับ ได้รับคืน 263 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล

หลังจากเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้นำข้อมูลทั้งหมดมาวิเคราะห์ด้วยวิธีการทางสถิติโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS (Statistical Package for the Social Science) ที่สถาบันคอมพิวเตอร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ซึ่งในการวิเคราะห์ข้อมูลได้ใช้สถิติต่าง ๆ ในการหาค่าดังนี้

1. ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพและภูมิหลังวิเคราะห์โดยหาค่าร้อยละ แล้วนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบการบรรยาย

2. นำค่าคะแนนที่ได้จากแบบวัดทัศนคติที่มีต่อการฝึกอาชีพของหญิงในสถานสงเคราะห์ ทั้งสองแห่งมาหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ในแต่ละข้อคำถาม และแต่ละด้านของทัศนคติที่มีต่อการฝึกอาชีพโดยแปลความหมายของคะแนนคิดตามเกณฑ์ของ จอร์น ดับเบิลยู เบสต์ (ดังได้เสนอในการวิเคราะห์ข้อมูล บทที่ 3)

3. เปรียบเทียบทัศนคติที่มีต่อการฝึกอาชีพของหญิงในสถานสงเคราะห์ด้านการยอมรับในตัวครู ด้านการยอมรับคุณค่าของการฝึกอาชีพ และรวมทั้ง 2 ด้าน โดยใช้ F-test (One way analysis of Variance)

4. ถ้าพบความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจากการวิเคราะห์ความแปรปรวน ทางเดียวก็ทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยใช้วิธีการของเชฟเฟ (Scheffe's test for all possible comparison)

สรุปผลการวิจัย

- ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพและภูมิหลังของหญิงในสถานสงเคราะห์

สถานภาพและภูมิหลังของหญิงในสถานสงเคราะห์ พบว่าส่วนใหญ่เป็นหญิงที่ เข้ารับการสงเคราะห์ในบ้านเกร็ดตระการจำนวน 156 คน คิดเป็นร้อยละ 59.3 และเป็นหญิงที่เข้ารับการสงเคราะห์ในบ้านนารีสวัสดิ์ จำนวน 107 คน คิดเป็นร้อยละ 40.7 โดยหญิงในสถานสงเคราะห์ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 20-25 ปีคิดเป็นร้อยละ 35 รองลงมาได้แก่หญิงในสถานสงเคราะห์ที่มีอายุมากกว่า 25 ปีขึ้นไปคิดเป็นร้อยละ 32.3 และเป็นผู้มีภูมิลำเนาอยู่ทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคเหนือ คิดเป็นร้อยละ 39.5 และร้อยละ 28.1 ตามลำดับหญิงในสถานสงเคราะห์ส่วนใหญ่ไม่จบการศึกษาภาคบังคับคือได้รับการศึกษาเพียงระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 คิดเป็นร้อยละ 35.4 สถานภาพการสมรสส่วนใหญ่เป็นโสดคิดเป็นร้อยละ 47.1 บิดาและมารดาของหญิงในสถานสงเคราะห์ส่วนใหญ่มีการศึกษาอยู่ในระดับประถมศึกษาตอนต้นคือชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 คิดเป็นร้อยละ 41.1 และร้อยละ 42.2 ตามลำดับ อาชีพของบิดาส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทำไร่ ทำนา ทำสวน คิดเป็นร้อยละ 65.8 ส่วนมารดาก็ประกอบอาชีพทำไร่ ทำนา ทำสวนเป็นส่วนใหญ่ด้วยเช่นกัน

คิดเป็นร้อยละ 64.3 โดยบิดามารดาของหญิงในสถานสงเคราะห์ส่วนใหญ่มีรายได้รวมกันเฉลี่ยต่อเดือนต่ำกว่า 1,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 41.4 รองลงมามีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนรวมกันประมาณ 1,000-2,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 26.2 ทางด้านความสัมพันธ์ของครอบครัวของหญิงในสถานสงเคราะห์นั้นพบว่าบิดาและมารดาของหญิงในสถานสงเคราะห์ส่วนใหญ่สมรสอยู่ด้วยกัน คิดเป็นร้อยละ 37.3 รองลงมาคือบิดาหรือมารดาเสียชีวิต คิดเป็นร้อยละ 30.8 สำหรับจำนวนพี่น้องร่วมบิดามารดาเดียวกันของหญิงในสถานสงเคราะห์ส่วนใหญ่มีพี่น้องร่วมบิดามารดาเดียวกันจำนวน 4-6 คน มากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 42.6 ส่วนสาเหตุที่ทำให้หญิงในสถานสงเคราะห์เคยประกอบอาชีพค้าประเวณีสืบเนื่องมาจากความสมัครใจเป็นส่วนใหญ่คิดเป็นร้อยละ 73.8 รองลงมาสาเหตุมาจากการถูกล่อลวงคิดเป็นร้อยละ 16 บุคคลที่ชักนำให้ประกอบอาชีพค้าประเวณีส่วนใหญ่ได้แก่เพื่อนและคนรู้จักคิดเป็นร้อยละ 50.6 สำหรับรายได้ที่เคยได้รับจากการค้าประเวณีเฉลี่ยต่อวันนั้น พบว่าหญิงในสถานสงเคราะห์ส่วนใหญ่เคยมีรายได้จากการค้าประเวณีเฉลี่ยวันละ 301-500 บาท คิดเป็นร้อยละ 25 นอกจากนี้ยังพบว่าครอบครัวของหญิงในสถานสงเคราะห์ส่วนใหญ่ไม่สนับสนุนต่อการประกอบอาชีพค้าประเวณีคิดเป็นร้อยละ 86.3 หรือ 12 เท่าของครอบครัวที่สนับสนุนต่อการประกอบอาชีพค้าประเวณี

2. ข้อมูลเกี่ยวกับทัศนคติที่มีต่อการฝึกอาชีพในด้านการยอมรับในตัวเองและการยอมรับคุณค่าของการฝึกอาชีพของหญิงในสถานสงเคราะห์ พบว่า หญิงในสถานสงเคราะห์มีทัศนคติต่อการฝึกอาชีพในด้านการยอมรับในตัวเองอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ($\bar{X} = 4.27$) ซึ่งเป็นทัศนคติที่ดีเช่นเดียวกับด้านการยอมรับคุณค่าของการฝึกอาชีพ ซึ่งพบว่าหญิงในสถานสงเคราะห์มีทัศนคติต่อการฝึกอาชีพอยู่ในระดับเห็นด้วยมากเช่นกัน ($\bar{X} = 4.08$) และเมื่อนำทัศนคติที่มีต่อการฝึกอาชีพทั้งสองด้านมารวมกันพบว่าหญิงในสถานสงเคราะห์มีทัศนคติต่อการฝึกอาชีพอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ($\bar{X} = 4.17$) ซึ่งหมายถึงมีทัศนคติที่ดีต่อการฝึกอาชีพนั่นเอง

3. เปรียบเทียบทัศนคติที่มีต่อการฝึกอาชีพของหญิงในสถานสงเคราะห์บ้านเกร็ดตระการและบ้านนารีสวัสดิ์ที่มีภูมิลำเนาต่างกันในด้านอายุ ภูมิลำเนา การศึกษาของบิดามารดา อาชีพของบิดามารดา รายได้ของบิดามารดา ความสัมพันธ์ของครอบครัว จำนวนพี่น้องในครอบครัว สาเหตุที่เคยประกอบอาชีพค้าประเวณี รายได้ที่เคยได้รับจากการค้าประเวณี และความคิดเห็นของครอบครัวต่อการประกอบอาชีพค้าประเวณี พบว่า

3.1 หญิงในสถานสงเคราะห์ที่มีอายุแตกต่างกันมีทัศนคติต่อการฝึกอาชีพในด้านการยอมรับคุณค่าของการฝึกอาชีพและรวมทั้งสองด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กล่าวคือ หญิงในสถานสงเคราะห์ที่มีอายุมากกว่า 25 ปีขึ้นไปมีทัศนคติต่อการฝึกอาชีพในด้านการยอมรับคุณค่าของการฝึกอาชีพและรวมทั้งสองด้านดีกว่าหญิงในสถานสงเคราะห์ที่มีอายุระหว่าง 15-19 ปี ส่วนทัศนคติในด้านการยอมรับในตัวครูนั้น พบว่า หญิงในสถานสงเคราะห์ที่มีอายุต่างกันมีทัศนคติต่อการฝึกอาชีพในด้านการยอมรับในตัวครู ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.2 หญิงในสถานสงเคราะห์ที่มีภูมิลำเนาแตกต่างกันมีทัศนคติต่อการฝึกอาชีพในด้านการยอมรับในตัวครู การยอมรับคุณค่าของการฝึกอาชีพ และรวมทั้งสองด้านไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.3 หญิงในสถานสงเคราะห์ที่บิดาและมารดามีระดับการศึกษาแตกต่างกันมีทัศนคติต่อการฝึกอาชีพในด้านการยอมรับในตัวครู การยอมรับคุณค่าของการฝึกอาชีพและรวมทั้งสองด้านไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.4 หญิงในสถานสงเคราะห์ที่บิดาและมารดามีอาชีพแตกต่างกันมีทัศนคติต่อการฝึกอาชีพในด้านการยอมรับในตัวครู การยอมรับคุณค่าของการฝึกอาชีพและรวมทั้งสองด้านไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.5 หญิงในสถานสงเคราะห์ที่บิดาและมารดา มีรายได้รวมกันเฉลี่ยต่อเดือนแตกต่างกันมีทัศนคติต่อการฝึกอาชีพในด้านการยอมรับในตัวครู การยอมรับคุณค่าของการฝึกอาชีพและรวมทั้งสองด้านไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.6 หญิงในสถานสงเคราะห์ที่มีความสัมพันธ์ทางครอบครัวแตกต่างกันมีทัศนคติต่อการฝึกอาชีพในด้านการยอมรับในตัวครู การยอมรับคุณค่าของการฝึกอาชีพและรวมทั้งสองด้านไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.7 หญิงในสถานสงเคราะห์ที่มีจำนวนพี่น้องในครอบครัวแตกต่างกันมีทัศนคติต่อการฝึกอาชีพในด้านการยอมรับในตัวครู การยอมรับคุณค่าของการฝึกอาชีพและรวมทั้งสองด้านไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.8 หญิงในสถานสงเคราะห์ที่มีสาเหตุในการประกอบอาชีพค้าประเวณี

แตกต่างกันมีทัศนคติต่อการฝึกอาชีพในด้านการยอมรับในตัวครู การยอมรับคุณค่าของการฝึกอาชีพและรวมทั้งสองด้าน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.9 หญิงในสถานสงเคราะห์ที่เคยมีรายได้จากการค้าประเวณีเฉลี่ยต่อวันแตกต่างกันมีทัศนคติต่อการฝึกอาชีพในด้านการยอมรับในตัวครู การยอมรับคุณค่าของการฝึกอาชีพและรวมทั้งสองด้าน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.10 หญิงในสถานสงเคราะห์ที่ทางครอบครัวมีความคิดเห็นต่อการประกอบอาชีพค้าประเวณีแตกต่างกันมีทัศนคติต่อการฝึกอาชีพในด้านการยอมรับในตัวครู การยอมรับคุณค่าของการฝึกอาชีพและรวมทั้งสองด้าน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยมีประเด็นสำคัญที่จะนำมาอภิปรายดังนี้

1. สถานภาพและภูมิหลังของหญิงในสถานสงเคราะห์ ซึ่งผลการวิจัยพบว่าหญิงในสถานสงเคราะห์ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 20-25 ปี มากที่สุดแสดงให้เห็นว่าหญิงที่ประกอบอาชีพค้าประเวณีซึ่งถูกจับและได้รับการส่งตัวเข้ารับการสงเคราะห์ในสถานสงเคราะห์ส่วนใหญ่จะเป็นผู้ที่มีอายุน้อยและอยู่ในช่วงวัยรุ่นซึ่งเป็นช่วงเวลาที่แต่ละบุคคลเริ่มสำรวจตัวเอง และเป็นช่วงที่จะต้องตัดสินใจเลือกอาชีพตามที่ โดแนล อี ซูเปอร์ (Donald E. Super, 1974) ได้กล่าวไว้ว่า บุคคลที่มีอายุระหว่าง 16-25 ปี เป็นช่วงเวลาที่อยู่ในขั้นสำรวจ (Exploration Stage) คือเป็นช่วงเวลาที่บุคคลเริ่มที่จะสำรวจตนเอง สำรวจอาชีพ และเป็นช่วงเวลาที่บุคคลเริ่มตระหนักว่าอาชีพมีความสำคัญสำหรับชีวิต แต่สำหรับหญิงสาวซึ่งต้องประสบกับปัญหาทางด้านเศรษฐกิจ สังคม ค่านิยมสิ่งแวดล้อมในสังคมและการขาดความรู้ความสามารถในทักษะวิชาชีพอันจะไปประกอบอาชีพอื่น ๆ ได้ ทำให้หญิงสาวที่มีอายุอยู่ในช่วงวัยกำลังแรงงานของประเทศนี้ต้องทำงานช่วยตนเองและครอบครัวด้วยการเข้าสู่อาชีพค้าประเวณีตั้งแต่วัยเด็ก จากผลการวิจัยที่พบว่าหญิงในสถานสงเคราะห์ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 20-25 ปีนี้ตรงกับข้อมูลทางสถิติของหญิงผู้เข้ารับการสงเคราะห์ในสถานสงเคราะห์ของกองวิชาการ กรมประชาสงเคราะห์ (2532) ที่พบว่า หญิงที่ประกอบอาชีพโสเภณีส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 18-25 ปี มากที่สุดใน

กลุ่มอายุอื่น ๆ ซึ่งสอดคล้องกับข้อค้นพบของ อรชร ดิลกอุดมชัย (2530) ที่พบว่าหญิงโสเภณี ที่เข้ารับการฝึกอบรมส่วนใหญ่จะมีอายุระหว่าง 16-30 ปี โดยจะเป็นผู้ที่มีอายุระหว่าง 21-25 ปีมากที่สุด เป็นที่น่าสังเกตว่า ปัจจัยทางด้านอายุน่าจะมีความสำคัญต่อการประกอบอาชีพค้าประเวณีมากอาจเป็นเพราะการประกอบอาชีพค้าประเวณีทำให้ร่างกายทรุดโทรม เกิดผลเสียต่อสุขภาพทั้งทางร่างกายและจิตใจ อีกทั้งความต้องการของชายผู้เที่ยวก็มักต้องการหญิงสาวที่มีอายุน้อยมากกว่าหญิงที่มีอายุมาก (รัตนา ธนาพรสังสุทธิ์, 2528) เหล่านี้ ทำให้หญิงโสเภณีที่มีอายุมากประกอบอาชีพค้าประเวณีน้อยลง

จากผลการวิจัยที่พบว่าหญิงในสถานสงเคราะห์ส่วนใหญ่มีภูมิลำเนาอยู่ทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคเหนือมากที่สุดแสดงให้เห็นว่าหญิงที่เคยประกอบอาชีพค้าประเวณีเหล่านี้มีภูมิลำเนาเดิมอยู่ชนบทในแถบภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคเหนือเป็นส่วนใหญ่ซึ่งก็สอดคล้องกับรายงานซึ่งมูลนิธิผู้หญิงร่วมกับสำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติและกองพัฒนาสตรีและเด็ก (เอกสารโรเนียว) ได้รวบรวมสาระสำคัญของสภาพปัญหาและสาเหตุของการเข้าสู่กระบวนการค้าประเวณีของหญิงและเด็กในภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือว่า อัตราของหญิงโสเภณีที่มาจากภาคเหนือถึงร้อยละ 50 และร้อยละ 40 มาจากภาคอีสานซึ่งอัตราดังกล่าวเป็นตัวเลขนซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าวงจรของการค้าประเวณีได้แพร่หลายเข้าไปสู่อีสานแล้ว โดยในส่วนพื้นที่ทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือนั้นการเข้าสู่อาชีพค้าประเวณีส่วนใหญ่จะเป็นเพราะมีความจำเป็นทางเศรษฐกิจประกอบกับการขาดความรู้และประสบการณ์ด้านงานอาชีพ ทำให้ได้รับค่าจ้างแรงงานต่ำจึงทำให้ตัดสินใจเข้าสู่อาชีพค้าประเวณี ส่วนพื้นที่ทางภาคเหนือนั้นมีข้อแตกต่างจากภาคตะวันออกเฉียงเหนือคือ แม้ฐานะทางเศรษฐกิจจะไม่ยากจนเท่าแต่ปัจจัยหลักอยู่ที่ความต้องการที่จะอยู่อย่างสะดวกสบายซึ่งตรงกับที่ สุนีย์ มัลลิกะมาลย์ (2526) ได้กล่าวไว้ว่า หญิงสาวชาวเหนือหันมานิยมความบันเทิง ประกอบกับค่านิยมในท้องถิ่นทางภาคเหนือบางแห่งก็มีส่วนสนับสนุนให้ผู้หญิงทางภาคเหนือเข้ามาประกอบอาชีพค้าประเวณีดังมีภาษิตพื้นเมือง ซึ่งกล่าวไว้ว่า

"ตักบ่อได้กิน   บ่อมิไผ่ตามไฟส่องต้อง
ตักบ่อได้เอ้ได้ย่อง   ชาวบ้านเป็นแดน"

หมายถึง การที่เราจะรับประทานอะไรนั้น คนอื่นไม่ทราบ แต่ถ้าเราแต่งตัวไม่ดี คนอื่นจะรู้ทันที ฉะนั้นจึงขอแต่งตัวดีไว้ก่อน เรื่องกินสำคัญน้อยกว่า นอกจากนี้ในพื้นที่ทางภาคเหนือ ยังมีการยอมรับผู้หญิงที่ประกอบอาชีพค้าประเวณีที่กลับมาอยู่ในหมู่บ้านโดยทัศนคติของผู้ชายส่วนใหญ่ไม่มีความรังเกียจอาชีพค้าประเวณีของหญิงและยินดีที่จะแต่งงานด้วยและมีความคิดว่าหญิงที่เลิกอาชีพโสเภณีแล้วมักจะมีฐานะมั่นคง มีที่นา ไร่ ทำให้ชายที่แต่งงานด้วยไม่ต้องลำบากขนขวายสร้างเนื้อสร้างตัวมากนักเหล่านี้ทำให้หญิงสาวที่อยู่ทางภาคเหนือส่วนใหญ่มีแนวโน้มเข้าสู่อาชีพค้าประเวณีมากยิ่งขึ้น จากผลการวิจัยที่พบว่าหญิงในสถานสงเคราะห์ส่วนใหญ่มีภูมิลำเนามาจากภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคเหนือที่ใกล้เคียงกับผลการวิจัยของอรชร ดิลกอุดมชัย (2530) และสถิติของกรมประชาสงเคราะห์ (2532) ที่พบว่าหญิงที่เข้ารับการสงเคราะห์มีภูมิลำเนาจากภาคเหนือมากที่สุด รองลงมาได้แก่ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะในปัจจุบันหญิงที่มีภูมิลำเนาอยู่ทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือเริ่มมีแนวโน้มที่จะเข้าสู่อาชีพค้าประเวณีมากยิ่งขึ้นแล้ว

จากผลการวิจัยที่พบว่าหญิงในสถานสงเคราะห์ส่วนใหญ่ไม่จบการศึกษาภาคบังคับคือมีการศึกษาเพียงระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 และระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 - ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 นั้น แสดงให้เห็นว่าหญิงที่เข้ารับการสงเคราะห์ส่วนใหญ่เป็นผู้ที่ได้รับการศึกษาน้อย ส่วนมากไม่จบการศึกษาภาคบังคับ โอกาสในการฝึกฝนวิชาชีพที่จะสามารถเลี้ยงตัวเองได้มีน้อย ทำให้ต้องค้นหางานทำเพื่อเลี้ยงตนเองและครอบครัว ประกอบกับสภาพปัญหาทางเศรษฐกิจและความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ไม่ทันเล่ห์เหลี่ยมของบรรดานายหน้าค้าประเวณี ทำให้ถูกหลอกลวงเข้ามาสู่อาชีพการค้าประเวณีในที่สุด จากผลการวิจัยที่พบว่าหญิงในสถานสงเคราะห์ส่วนใหญ่มีการศึกษาเพียงระดับประถมศึกษานี้ตรงกับข้อค้นพบของสุวรรีย์ ฌ ระนอง (2525) ที่ศึกษาพบว่าหญิงโสเภณีที่เข้ารับการฝึกอาชีพส่วนใหญ่ ร้อยละ 75 ไม่จบการศึกษาภาคบังคับ คือ มีการศึกษาเพียงระดับชั้นประถมศึกษาตอนต้นเท่านั้น ซึ่งสอดคล้องกับข้อค้นพบของอรชร ดิลกอุดมชัย (2530) และข้อค้นพบของสุนีย์ มัลลิกะมาลย์ (2526) ที่พบว่าหญิงที่ประกอบอาชีพโสเภณีส่วนใหญ่ทั้งที่สมัครใจและไม่สมัครใจมีการศึกษาน้อยมากเพียงระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1- ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เท่านั้น และเมื่อได้รับการศึกษาน้อยทำให้ไม่มีความรู้ความสามารถมากพอที่จะนำไปประกอบอาชีพอื่นที่จะหารายได้

พอแก่การเลี้ยงชีพ การเข้าสู่อาชีพ "ค้าประเวณี" จึงเป็นทางออกของบรรดาหญิงสาวที่ประสบปัญหาทางเศรษฐกิจของครอบครัวและมีความรู้น้อย ทั้งนี้เพราะมีความคิดว่าอาชีพค้าประเวณีทำรายได้ดีกว่าอาชีพอื่น ๆ อีกทั้งเป็นอาชีพที่ไม่ต้องลงทุนลงแรงและใช้ความรู้มากนัก

จากผลการวิจัยที่พบว่าหญิงในสถานสงเคราะห์ส่วนใหญ่มีสถานภาพการสมรสเป็นโสดคิดเป็นร้อยละ 47.1 นั้น อาจเป็นเพราะหญิงที่เข้าสู่อาชีพค้าประเวณีส่วนใหญ่จะมีอายุน้อย หญิงสาวจากครอบครัวที่ยากจนบางคนก็ถูกพ่อแม่ขายตั้งแต่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ เด็กนักเรียนหญิงบางคนถูกจูงตัวจากบรรดาเอเย่นต์ค้าประเวณีและถูกวางมัดจำค่าตัวตั้งแต่ยังไม่จบชั้นประถมศึกษา เมื่อเรียนจบแล้วก็จะถูกบิดามารดาขายให้นายหน้าตามที่ตกลงกันไว้ตั้งแต่อายุยังน้อย (กรมประชาสงเคราะห์, 2532) ทำให้หญิงเหล่านี้ยังมีสถานภาพการสมรสเป็นโสด ยังไม่ได้ผ่านการแต่งงานตามธรรมเนียมแต่อย่างใด นอกจากนี้อาจเป็นเพราะความต้องการของชายผู้เกี่ยวข้องส่วนใหญ่มักจะชอบหญิงสาวที่มีอายุน้อยมากกว่าหญิงที่มีอายุมาก ทำให้บรรดาเอเย่นต์หรือนายหน้าทั้งหลายต่างพากันแสวงหาหญิงสาวที่มีอายุน้อย ๆ โดยติดต่ोजองตัวกับบิดามารดาที่ประสงค์จะขายลูกตั้งแต่ยังเล็ก ๆ ดังนั้นจำนวนหญิงที่เข้าสู่การค้าประเวณีส่วนใหญ่จึงมีสถานภาพเป็นโสด ยังไม่มีครอบครัวและมีอายุไม่มากนัก

จากผลการวิจัยที่พบว่าบิดาและมารดาของหญิงในสถานสงเคราะห์ส่วนใหญ่มีการศึกษาเพียงระดับชั้นประถมศึกษาตอนต้น คือ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1- ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 แสดงให้เห็นว่าบิดามารดาของหญิงในสถานสงเคราะห์ส่วนใหญ่มีการศึกษาน้อยซึ่งไม่เพียงพอสำหรับการนำวิชาความรู้ไปใช้ในการประกอบอาชีพที่มีรายได้สูงอันจะสามารถจุนเจือครอบครัวได้อย่างทั่วถึง ประกอบกับสภาพเศรษฐกิจที่บีบรัดตัวทำให้พ่อแม่นิยมขายลูกกันเป็นจำนวนมาก ทั้งนี้เพื่อจะได้เงินมาใช้จ่ายภายในครอบครัว โดยการส่งลูกขายให้กับนายหน้าทั้งหลายที่มาติดต่อกับ (กรมประชาสงเคราะห์, เอกสารโรเนียว) โดยพ่อแม่ของเด็กหญิงเหล่านี้ไม่นิยมที่จะสนับสนุนและส่งเสริมให้ลูกได้เรียนต่อในระดับสูงต่อไป ซึ่งจะส่งผลให้ลูกมองไม่เห็นความสำคัญของการศึกษาเท่าที่ควรนอกจากนี้อาจเป็นเพราะบิดามารดาที่มีการศึกษาน้อยต่างมีความคิดกันว่าอาชีพค้าประเวณีเป็นอาชีพที่หาเงินได้คล่องโดยไม่ต้องอาศัยพื้นฐานทางการศึกษาในการไต่เต้าไปสู่ความร่ำรวยในชีวิตก็เป็นได้ การที่บิดามารดามีการศึกษาน้อย ซึ่งทำให้ไม่มีโอกาสที่จะเลือกประกอบอาชีพที่ทำรายได้ให้แก่ตนเองและครอบครัวได้ดี ประกอบกับเมื่อ

ประสบปัญหาสภาวะความแร้นแค้นยากจนของครอบครัวอาจทำให้บิดามารดาบางครอบครัวสนับสนุนบุตรสาวของตนให้หันไปค้าประเวณี โดยอาจจะใช้วิธีเกลี้ยกล่อมชักจูงโน้มน้าวจิตใจให้บุตรสาวเห็นความสำคัญของความกตัญญูรู้คุณ ตลอดจนความทุกข์ยากของครอบครัว เหล่านี้ทำให้หญิงสาวตัดสินใจที่จะค้าประเวณีด้วยตนเอง หรือยินยอมที่จะค้าประเวณีตามความประสงค์ของบิดามารดาเมื่อต้องการช่วยเหลือครอบครัว จากข้อค้นพบนี้อาจทำให้มองเห็นได้ว่าการที่หญิงสาวต้องเข้าสู่การประกอบอาชีพค้าประเวณีอาจเป็นเพราะการที่บิดามารดามีระดับการศึกษาค่อนข้างต่ำ ไม่มีความรู้ความสามารถมากพอที่จะสามารถเลือกทำงานได้หลายอาชีพ อาชีพที่สามารถทำได้ก็มีรายได้ไม่เพียงพอต่อการเลี้ยงตนเองและครอบครัว ทำให้ไม่สามารถส่งเสียลูก ๆ ให้เรียนได้ในระดับสูง ๆ บิดามารดาเหล่านี้อาจจะตระหนักดีว่า เมื่อบุตรของตนมีการศึกษาไม่มาก ซึ่งก็คงจะมีสภาพความเป็นอยู่และมีอาชีพทำไร ๆ ทำนา ไม่แตกต่างจากตนเท่าไรนัก ทำให้บิดามารดาเหล่านี้สนับสนุนให้บุตรสาวของตนไปประกอบอาชีพค้าประเวณี เพราะเห็นว่าเป็นอาชีพที่ทำรายได้ดีและเป็นอาชีพที่ไม่ต้องลงทุนลงแรงมากนัก

จากผลการวิจัยที่พบว่าบิดาและมารดาของหญิงในสถานสงเคราะห์ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทำไร ๆ ทำนา ทำสวนทั้งนี้อาจเนื่องมาจากอาชีพเกษตรกรรมเป็นอาชีพหลักของประชาชนในประเทศไทยซึ่งเป็นอาชีพที่ต้องพึ่งพิงทางธรรมชาติทำให้บางครั้งได้ผลผลิตต่ำ รายได้ไม่เพียงพอต่อรายจ่ายต่าง ๆ ภายในครอบครัว อีกทั้งอาชีพเกษตรกรรมยังเป็นอาชีพที่มีรายได้ไม่แน่นอนอันอาจก่อให้เกิดปัญหาทางเศรษฐกิจภายในครอบครัว มีรายได้ไม่เพียงพอต่อการเลี้ยงดูสมาชิกและค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ที่ต้องรับผิดชอบในครอบครัว ทำให้สมาชิกในครอบครัวบางคนต้องเข้ามาประกอบอาชีพค้าประเวณีซึ่งผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ อรรถดิลกอุตมชัย (2530) ที่พบว่า ผู้เข้ารับการฝึกอบรมส่วนใหญ่จะมาจากครอบครัวที่มีสภาพทางด้านเศรษฐกิจต่ำโดยมาจากครอบครัวเกษตรกรรม บิดามารดามีอาชีพทำไร ๆ ทำนา ทำสวนถึงร้อยละ 50.7 นอกจากนี้จากการศึกษาของ ยูพา วงศ์ไชย และคณะยังพบว่า หญิงสาวที่ตัดสินใจประกอบอาชีพโสเภณีส่วนใหญ่มาจากครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจไม่ดี บิดามารดาประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก เมื่อต้องประสบกับภาวะทางเศรษฐกิจมากเข้าก็ทำให้หันมาประกอบอาชีพโสเภณีเพื่อช่วยเหลือครอบครัว จากข้อค้นพบนี้ทำให้มองเห็นได้ว่าหญิงในสถานสงเคราะห์ส่วนใหญ่มาจากครอบครัวที่บิดามารดาประกอบอาชีพทางการเกษตร ซึ่งเป็น

อาชีพที่ต้องพึ่งพิงธรรมชาติ ไม่มีรายได้ที่แน่นอนตายตัว ทำให้ขาดความมั่นคงทางเศรษฐกิจของครอบครัว เมื่อต้องประสบกับปัญหาทางเศรษฐกิจบีบคั้นก็ทำให้หญิงสาวต้องก้าวเข้าสู่การค้าประเวณีในที่สุด

จากผลการวิจัยที่พบว่าบิดามารดาของหญิงในสถานสงเคราะห์ส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่ำกว่า 1,000 บาทนั้น แสดงให้เห็นถึงฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวหญิงในสถานสงเคราะห์ว่ามีฐานะทางเศรษฐกิจต่ำซึ่งน่าจะเป็นสาเหตุประการสำคัญที่ทำให้หญิงในสถานสงเคราะห์เหล่านี้ต้องเข้าสู่การประกอบอาชีพค้าประเวณี ผลการวิจัยสอดคล้องกับข้อค้นพบของสุวริย์ ๕ ระนอง (2525) ที่พบว่าโสเภณีส่วนใหญ่เป็นสตรีที่มาจากสภาพครอบครัวที่มีพื้นฐานเศรษฐกิจที่ไม่มั่นคง เนื่องจากลักษณะการประกอบอาชีพมีรายได้ไม่แน่นอนและไม่มากพอที่จะนำมาปรับปรุงมาตรฐานการครองชีพของครอบครัวให้ดีขึ้นนอกจากนี้ยังตรงกับข้อค้นพบของสุลีมาน แถมล (2530) ที่พบว่าหญิงที่เข้าสู่กระบวนการกลายเป็นหมอนวดส่วนใหญ่มีมาจากครอบครัวยากจน มีรายได้ของครอบครัวต่ำ ดังนั้นเมื่อเกิดวิกฤตการณ์ที่รายได้ไม่เพียงพอต่อการใช้จ่ายภายในครอบครัวขึ้น หญิงสาวจึงต้องออกจากหมู่บ้านเพื่อหางานทำซึ่งจบลงด้วยการเข้าสู่อาชีพค้าประเวณี จากข้อค้นพบข้างต้นแสดงให้เห็นว่าหญิงในสถานสงเคราะห์ส่วนใหญ่มาจากครอบครัวที่มีฐานะยากจน บิดามารดามีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนรวมกันต่ำกว่า 1,000 บาท ซึ่งนับว่าเป็นรายได้ที่น้อยมาก ไม่เพียงพอต่อการใช้จ่ายในครอบครัว ทั้งนี้จากการพูดคุยกับหญิงในสถานสงเคราะห์บางรายทำให้ทราบว่า รายได้ของครอบครัวส่วนใหญ่มาจากการประกอบอาชีพเกษตรกรรม ซึ่งจะต้องใช้เวลาในการลงทุนลงแรงนานพอสมควรกว่าจะนำพืชผลที่ปลูกมาขายได้อีกทั้งยังต้องขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติด้วย หากปีไหนฝนตกต้องตามฤดูกาล พืชผลที่ปลูกก็จะขายได้ในราคาที่สูง แต่เงินที่ได้เมื่อนำมาหักค่าน้ำ ค่ายาฉีดกันแมลง ค่าวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ แล้ว รายได้ที่ได้รับก็เหลือน้อยลงไปตามลำดับ ยิ่งถ้าปีไหนเกิดภัยธรรมชาติ ฝนแล้ง น้ำท่วม หนี้สินก็จะยิ่งพอกพูนขึ้นจนบางรายต้องถึงกับขายเรือสวนไร่นาของตนเพื่อใช้หนี้ เมื่อครอบครัวประสบกับภาวะบีบคั้นทางเศรษฐกิจมาก ๆ ก็อาจเป็นเหตุทำให้บิดามารดาที่มีลูกสาว นิยมขายลูกให้กับเอเยนต์ที่มาติดต่อหรือไม่ก็หญิงสาวสมัครใจที่จะหาเงินช่วยเหลือครอบครัวด้วยการประกอบอาชีพค้าประเวณีเอง

จากผลการวิจัยที่พบว่าความสัมพันธ์ในครอบครัวของหญิงในสถานสงเคราะห์ส่วนใหญ่ บิดามารดาอยู่ร่วมกัน ทั้งนี้ เป็นไปตามลักษณะของสังคมชนบทไทยซึ่งแสดงให้เห็นว่าบิดามารดาของหญิงในสถานสงเคราะห์มีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ซึ่งตรงกับการศึกษาของสุนีย์ มัลลิกะมาลย์ (2526) ที่พบว่า ความสัมพันธ์ในครอบครัวของหญิงโสเภณีเป็นไปด้วยดีคิดเป็นร้อยละ 64.7 ของหญิงโสเภณีที่สมัครใจและร้อยละ 62.1 ของหญิงโสเภณีที่ไม่สมัครใจ และยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของอรชร ดิลกอดุชชัย (2530) ที่พบว่าหญิงโสเภณีที่เข้ารับการฝึกอบรมส่วนใหญ่ จะมีความสัมพันธ์ที่ดีกับครอบครัวคือมีความเข้าใจสนิทสนมกันดี ซึ่งการที่ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความสัมพันธ์ในครอบครัวดี การที่จะหันมาประกอบอาชีพค้าประเวณีย่อมเป็นไปได้ยากแต่เนื่องจากปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจเข้ามาเป็นสิ่งผลักดันส่งผลให้หญิงสาวบางคนต้องจำยอมเพื่อช่วยเหลือครอบครัวโดยการเกลี้ยกล่อมของบิดามารดาหรือเกิดจากความสมัครใจของตนเอง นอกจากความสัมพันธ์ในครอบครัวที่เป็นไปด้วยดีจะมีส่วนชักจูงให้หญิงสาวเข้าสู่การประกอบอาชีพค้าประเวณีแล้ว การมีปัญหาทะเลาะเบาะแว้งและการเบียดเบียนในสภาพครอบครัวที่แตกแยกและขาดความอบอุ่นก็น่าจะมีส่วนทำให้หญิงสาวเข้าสู่อาชีพค้าประเวณีได้ง่ายขึ้นเช่นกัน และจากการที่ผู้วิจัยได้พูดคุยกับหญิงในสถานสงเคราะห์บางราย พบว่า สาเหตุที่มีส่วนผลักดันให้หญิงในสถานสงเคราะห์เข้าสู่การประกอบอาชีพค้าประเวณีเกิดจากความคับข้องใจจากสภาพปัญหาการทะเลาะเบาะแว้ง การไม่ลงรอยกันของบิดามารดา บิดามีภรรยาใหม่ มารดามีสามีใหม่ เหล่านี้เป็นต้น

จากผลการวิจัยที่พบว่าหญิงในสถานสงเคราะห์ส่วนใหญ่มีพี่น้องร่วมบิดามารดาเดียวกันจำนวน 4-6 คน จากข้อค้นพบนี้แสดงให้เห็นว่าหญิงในสถานสงเคราะห์ส่วนใหญ่มาจากครอบครัวขนาดกลาง ภายใต้อุปการะของบิดามารดาด้วยกัน ดังนั้นการใช้จ่ายภายในครอบครัวย่อมสูงขึ้นด้วย เมื่อครอบครัวประสบกับปัญหาการทำมาหากินไม่ได้ผล ไม่มีที่ดินทำกิน ประกอบกับอัตราภาษี ก็อาจจะเป็นปัจจัยที่เอื้อให้หญิงสาวที่มีสมาชิกภายในครอบครัวค่อนข้างมากนั้นต้องเข้าสู่การประกอบอาชีพค้าประเวณีเพื่อหาเงินมาจุนเจือครอบครัว จากผลการวิจัยที่พบว่าหญิงในสถานสงเคราะห์ส่วนใหญ่มีพี่น้องร่วมบิดามารดาเดียวกันจำนวน 4-6 คน ซึ่งเป็นครอบครัวขนาดกลางนี้สอดคล้องกับข้อค้นพบของ พัชรี แนวนานิช (2530) ซึ่งพบว่าหญิงอาชีพพิเศษที่ประกอบอาชีพให้บริการทางเพศมาจากครอบครัวขนาดค่อนข้างใหญ่ซึ่งมีจำนวน

พี่น้องในครอบครัว 4-6 คน ต้องเข้าสู่อาชีพหญิงพิเศษให้บริการทางเพศเพราะมีภาระต้อง
 ส่งเสียครอบครัว นอกจากนี้จากการศึกษาของกิตติ เสรีบุตร (2517) และ สุนีย์ มัลลิกะมาลย์
 (2526) ยังพบว่า หญิงที่ประกอบอาชีพโสเภณีส่วนใหญ่มักเป็นลูกคนโตซึ่งมาจากครอบครัว
 ขนาดใหญ่ มีพี่น้องที่จะต้องส่งเสียดูแลมาก เมื่อเข้าสู่อาชีพค้าประเวณีก็จะส่งเงินทองกลับไป
 จุนเจือช่วยเหลือครอบครัว บางครั้งก็ช่วยไถ่หนี้สินและยังช่วยเสริมสร้างครอบครัวให้มั่นคงขึ้น
 ด้วยการซื้อที่ทำกินเพิ่มเติม

จากผลการวิจัยที่พบว่าหญิงในสถานสงเคราะห์ส่วนใหญ่เข้าสู่การประกอบอาชีพค้า
 ประเวณีเพราะความสมัครใจโดยมีเพื่อนและคนรู้จักเป็นผู้ชักชวนนั้นแสดงให้เห็นว่าสาเหตุ
 สำคัญในการประกอบอาชีพค้าประเวณีน่าจะเกิดจากความสมัครใจของตัวหญิงเหล่านี้เอง ไม่
 ว่าจะมีปัจจัยอื่น ๆ อันได้แก่ ปัญหาความยากจน การเลียนแบบ ค่านิยมวัฒนธรรมท้องถิ่นเหล่านี้
 นี้มาเป็นปัจจัยผลักดันก็ตาม แต่การตัดสินใจเข้าสู่อาชีพค้าประเวณีเป็นเพราะความสมัครใจ
 ของหญิงในสถานสงเคราะห์เอง ซึ่งผลการวิจัยนี้ตรงกับข้อค้นพบของอรรถ ติลลกุลมชัย
 (2530) ที่พบว่าผู้เข้ารับการฝึกอบรมส่วนใหญ่ร้อยละ 67.6 เป็นหญิงสาวที่สมัครใจค้าประเวณี
 มากที่สุดซึ่งมีความคิดว่าการค้าประเวณีทำให้มีรายได้ดีที่สุด คิดเป็นร้อยละ 31.8 ทั้งนี้อาจ
 เป็นเพราะหญิงเหล่านี้มีภาระที่จะต้องรับผิดชอบต่อครอบครัวประกอบกับไม่มีการศึกษาสูงพอที่
 จะไปประกอบอาชีพอื่นที่หาเงินได้ดีและเร็วเท่าการค้าประเวณี อีกทั้งอาชีพค้าประเวณีก็เป็น
 อาชีพที่ไม่ต้องลงทุนลงแรงมากนัก (อานนท์ อากาศิกรม, 2521) จึงทำให้หญิงสาวจำนวน
 มากเข้าสู่การค้าประเวณีมากขึ้นทุกวัน โดยในบางพื้นที่ของทางภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียง
 เหนือ พบว่าคณะครูได้พยายามสกัดกั้นการเข้าสู่อาชีพค้าประเวณีของนักเรียนที่ถูกจองตัว
 และวางมัดจำไว้แล้ว แต่ไม่สามารถสกัดกั้นได้เนื่องจากความยากจน การเลียนแบบ รวมทั้ง
 ความสมัครใจของนักเรียนเองและการสนับสนุนของผู้ปกครองที่ยอมรับอาชีพโสเภณี
 (กองวิชาการ, กรมประชาสงเคราะห์, เอกสารโรเนียว)

จากผลการวิจัยที่พบว่าหญิงในสถานสงเคราะห์ส่วนใหญ่เคยมีรายได้จากการค้า
 ประเวณีเฉลี่ยต่อวันประมาณ 301-500 บาท มากที่สุดและรองลงมาได้แก่รายได้เฉลี่ยวันละ
 101-300 บาท นั้น แสดงให้เห็นว่ารายได้ที่ได้รับจากการค้าประเวณีของหญิงในสถาน
 สงเคราะห์ส่วนใหญ่อยู่ในอัตราสูง ประกอบกับหญิงเหล่านี้ไม่มีความรู้มากพอที่จะไปประกอบ

อาชีพอื่นที่จะหาเงินได้เร็วและดีเท่ากับการประกอบอาชีพค้าประเวณี ปัจจัยในด้านรายได้จากการค้าประเวณีจึงน่าจะเป็นแรงดึงดูดสำคัญยิ่งที่ทำให้หญิงสาวก้าวเข้าสู่อาชีพค้าประเวณีได้ง่ายขึ้น ตัวอย่างที่จังหวัดแพร่ในอดีตหนุ่มสาวจะพบกันพ่อแม่ต้องร่วมอยู่ด้วย เดินไปโรงเรียน ถ้าคุยกันต้องเดินคนละฟากถนน แต่เดี๋ยวนี้คนจังหวัดแพร่มีการขายตัวกันแล้ว เชื่อว่ายังมี ความหวังแทนต่อความสาวบริสุทธิ์แต่สู้กับภาวะเศรษฐกิจไม่ไหว ทำงานในโรงงานได้เงิน วันละ 60 บาท แต่ขายตัวแค่วันเดียวได้เงินเป็นพันบาท รวมทั้งเกิดความเย้ายวนตามอย่าง ความต้องการทางวัตถุ ต้องการความสะอาดสวยสบายจากสิ่งอำนวยความสะดวกให้เหมือน เพื่อนบ้านที่มีฐานะดีกว่า อยากมีรถมอเตอร์ไซด์นมัแล้วก็อยากมีรถปิกอัพใช้อีก (กองวิชาการ, กรมประชาสัมพันธ์, เอกสารโรเนียว) เหล่านี้ทำให้ปัจจัยในด้านรายได้ที่มีอัตราสูง จากการค้าประเวณีเป็นแรงดึงดูดสำคัญต่อการเข้าสู่อาชีพค้าประเวณีของหญิงสาวซึ่งตรงกับข้อค้น พบของอรรถ ดิลกอุดมชัย (2530) ที่พบว่าผู้เข้ารับการอบรมที่สมัครใจค้าประเวณีมีความคิด ว่าการค้าประเวณีทำให้มีรายได้ดีมากที่สุดและสอดคล้องกับข้อค้นพบของ พัชรี แนวนพานิช (2530) ที่พบว่าหญิงอาชีพพิเศษที่ขายบริการทางเพศในกลุ่มที่มีเงินเหลือเก็บนั้นคิดเป็นจำนวน เงินเก็บต่อเดือนถึง 1,000-10,000 บาท ส่วนกลุ่มหญิงอาชีพพิเศษที่มีเงินพอใช้พอจ่าย ไม่เหลือเก็บและกลุ่มที่มีปัญหารายได้ไม่พอกับรายจ่ายสืบเนื่องมาจากมีการระบายรายจ่ายมากหรือ เพราะเพิ่งเริ่มเข้ามาประกอบอาชีพซึ่งตรงกับข้อค้นพบของสุวรรีย์ ณ ระนอง (2525) ที่พบว่า หญิงโสเภณีที่เข้ารับการฝึกอาชีพส่วนใหญ่ไม่มีการออมทรัพย์ในระยะที่ทำการค้าประเวณี เพราะต้องส่งเงินกลับไปให้พ่อแม่เพื่อเป็นการรับผิดชอบต่อครอบครัว และตรงกับข้อค้นพบของ อรรถ ดิลกอุดมชัย (2530) ที่พบว่าแม้รายได้ที่ได้รับจากการค้าประเวณีจะอยู่ในอัตราสูง แต่มีรายจ่ายที่ต้องใช้ไปในระหว่างการค้าประเวณีมากเช่นกัน โดยเฉพาะในด้านการปรุงแต่ง ร่างกายให้สวยงามอยู่เสมอ ทำให้ต้องเสียค่าใช้จ่ายในเรื่องการแต่งกายเป็นส่วนใหญ่ นอกจากนี้หญิงสาวที่เข้ามาค้าประเวณีส่วนใหญ่จะเป็นผู้ที่มีอายุน้อย อยู่ในช่วงวัยรุ่นซึ่งเป็นวัยที่ ชอบสนุกสนาน เฮฮา เทียวเตร่ ดังนั้นรายจ่ายส่วนหนึ่งจึงหมดไปกับการเที่ยวเตร่รองจาก การแต่งกาย คิดเป็นร้อยละ 23.93 และร้อยละ 21.47 ตามลำดับ จากข้อค้นพบที่กล่าวมา ข้างต้นแสดงให้เห็นว่าภาระรายจ่ายที่หญิงเหล่านี้ต้องจับจ่ายใช้สอยมีมากมาย ประกอบกับ หญิงในสถานสงเคราะห์ส่วนใหญ่เป็นผู้ที่มีการศึกษาน้อยไม่อาจนำความรู้ความสามารถไป

ประกอบอาชีพอื่นที่จะทำให้หาเงินได้มากเท่ากับการประกอบอาชีพค้าประเวณี ถึงแม้ในขณะค้าประเวณีจะไม่มีเงินออมทรัพย์หรือเงินเก็บเลยก็ตาม แต่รายได้ที่ได้รับจากการค้าประเวณีก็ทำให้ชีวิตความเป็นอยู่ทั้งของตนเองและครอบครัวดีขึ้น ฉะนั้นรายได้จากการค้าประเวณีที่มีอัตราสูงจึงเป็นสิ่งจูงใจสำคัญที่ทำให้หญิงสาวเข้าสู่การค้าประเวณีและไม่อาจเลิกอาชีพนี้ไปได้ง่าย ๆ

จากผลการวิจัยที่พบว่าครอบครัวของหญิงในสถานสงเคราะห์ส่วนใหญ่ไม่สนับสนุนต่อการประกอบอาชีพค้าประเวณีของหญิงในสถานสงเคราะห์คิดเป็นร้อยละ 86.3 หรือ 12 เท่าของครอบครัวที่สนับสนุนต่อการประกอบอาชีพค้าประเวณีอาจเป็นเพราะค่านิยมของสังคมไทย โดยส่วนรวมยังคงมีความรังเกียจและไม่ยอมรับหญิงที่ประกอบอาชีพค้าประเวณีเข้ามาเป็นสมาชิกของสังคมแม้จะมีความเห็นอกเห็นใจหญิงโสเภณีอยู่ก็ตาม แม้ว่าอาชีพค้าประเวณีจะทำให้มีรายได้ส่วนหนึ่งมาช่วยเหลือจุนเจือครอบครัวแต่จากค่านิยมของสังคมโดยส่วนรวมก็ทำให้ครอบครัวไม่อาจยอมรับหรือสนับสนุนต่อการประกอบอาชีพค้าประเวณีว่าเป็นอาชีพที่เหมือนกับอาชีพอื่นทั่ว ๆ ไปได้ซึ่งผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับข้อค้นพบของอรชร ดิลกอุดมชัย (2530) ที่พบว่า หญิงที่เข้ารับการฝึกอบรมส่วนใหญ่จะไม่บอกให้ทางครอบครัวทราบว่ามาค้าประเวณีโดยทางครอบครัวจะทราบว่าผู้เข้ารับการฝึกอบรมประกอบอาชีพค้าประเวณีก็ต่อเมื่อทางเจ้าหน้าที่ตำรวจ หรือทางสถานสงเคราะห์ติดต่อกับทางครอบครัวภายหลังที่ผู้เข้ารับการฝึกอบรมถูกจับหรือเข้ามาอยู่ในสถานสงเคราะห์แล้ว จากผลการวิจัยที่ค้นพบแสดงให้เห็นว่าหญิงในสถานสงเคราะห์ส่วนใหญ่สมัครใจที่จะประกอบอาชีพค้าประเวณีเองโดยที่ทางครอบครัวไม่สนับสนุนต่อการประกอบอาชีพค้าประเวณีของหญิงในสถานสงเคราะห์แต่ประการใด การที่หญิงในสถานสงเคราะห์ส่วนใหญ่สมัครใจที่จะประกอบอาชีพค้าประเวณีนั้นอาจเป็นเพราะต้องการช่วยเหลือครอบครัวให้พ้นจากสภาวะบิบบิ้นทางเศรษฐกิจและอาจได้รับค่านิยมที่นิยมสิ่งฟุ่มเฟือยทางวัตถุ ชอบความเป็นอยู่ที่สุขสบาย ดูแลงานหนัก ประกอบกับมีการศึกษาต่ำทำให้ขาดโอกาสที่จะไปทำงานที่มีรายได้พอแก่การจุนเจือครอบครัว อีกทั้งรายได้จากการค้าประเวณีเป็นแรงจูงใจอันสำคัญที่ทำให้หญิงสาวเข้าสู่อาชีพค้าประเวณีอย่างรวดเร็วซึ่งสอดคล้องกับข้อค้นพบของ ศุภิมา นฤมล (2530) ที่พบว่า แรงจูงใจที่ผลักดันให้ผู้หญิงต้องการหางานทำเพื่อเลี้ยงตนเองและครอบครัวด้วยการเข้าสู่อาชีพค้าประเวณี ได้แก่ แรงจูงใจที่ต้องการพึ่งตนเอง มีงานทำเพื่อเลี้ยงชีพ

ของตัวเอง และแรงจูงใจที่ต้องการเงิน มีความคิดว่าเงินสามารถจะแก้ปัญหาความยากจนต่าง ๆ ได้และทำให้เกิดความรู้สึกมั่นคงในชีวิต

2. ข้อค้นพบเกี่ยวกับทัศนคติที่มีต่อการฝึกอาชีพในด้านการยอมรับในตัวครูและการยอมรับคุณค่าของการฝึกอาชีพของหญิงในสถานสงเคราะห์ ซึ่งผลการวิจัยพบว่า หญิงในสถานสงเคราะห์มีทัศนคติที่ดีในระดับเห็นด้วยมากต่อการฝึกอาชีพทั้งในด้านการยอมรับในตัวครูและด้านการยอมรับคุณค่าของการฝึกอาชีพ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสถานสงเคราะห์ทั้งสองแห่งได้ดำเนินงานอย่างเต็มที่ในการช่วยเหลือ ฟื้นฟูและปรับสภาพจิตใจแก่หญิงซึ่งเคยประกอบอาชีพค้าประเวณีโดยการมุ่งเน้นให้การศึกษาและจัดวิชาชีพให้ฝึกเพื่อจะช่วยให้มีความรู้ทางด้านวิชาชีพ คิดตัวสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปประกอบอาชีพที่ถูกกฎหมายได้ต่อไปตามที่รัฐบาลได้มีนโยบายให้ทางสถานสงเคราะห์จัดการสงเคราะห์ให้แก่หญิงผู้ซึ่งพ้นโทษจากการกระทำผิดตามพระราชบัญญัติปราบการค้าประเวณี พ.ศ.2503 โดยในทางปฏิบัติแต่ละสถานสงเคราะห์ได้มีการเน้นให้เจ้าหน้าที่ทุก ๆ ฝ่ายในสถานสงเคราะห์ไม่ว่าจะเป็น แพทย์ พยาบาล ครูที่สอนฝึกอาชีพ นักจิตวิทยา นักสังคมสงเคราะห์ เหล่านี้ร่วมมือกันช่วยแก้ไขปัญหาของหญิงในสถานสงเคราะห์ทั้งในด้านการช่วยเหลือให้ปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมใหม่ ๆ ฟื้นฟูและปรับสภาพจิตใจให้ การอบรม ดูแลความประพฤติและจัดการฝึกอาชีพให้สอดคล้องกับความต้องการและความสามารถของแต่ละบุคคล (สุวรีย์ ณ ระนอง, 2525) โดยเจ้าหน้าที่ทุก ๆ ฝ่ายของสถานสงเคราะห์พยายามสร้างความเป็นกันเอง ช่วยเหลือและดูแลหญิงในสถานสงเคราะห์อย่างใกล้ชิด ไม่มีการควบคุมความประพฤติของหญิงในสถานสงเคราะห์มากนัก ไม่ใช้การลงโทษด้วยการเขียนตีพยายามทำให้หญิงในสถานสงเคราะห์ไม่รู้สึกว่าถูกควบคุม ครูผู้สอนและเจ้าหน้าที่ทุกคนต่างคิดว่าหญิงในสถานสงเคราะห์เปรียบเสมือนลูกหลาน (ลักขณา เทศประสิทธิ์, สัมภาษณ์, 22 มีนาคม 2533) เหล่านี้ทำให้หญิงในสถานสงเคราะห์มีความรู้สึกที่ดีต่อครูผู้สอน ดังที่นำทรัพย์ จันทรหอม (2505) ได้ศึกษาพบว่า หากครูแสดงต่อนักเรียนหรือเพื่อน ๆ ในลักษณะที่ทำให้เด็กเรียนรู้สึกพอใจก็จะช่วยส่งเสริมให้นักเรียนเกิดความสนใจต่อการเรียนได้ตรงกับข้อค้นพบของ นลินี วันชัย (2509) ที่พบว่า ความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครูและนักเรียนจะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อครูมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับนักเรียน โดยคงไว้ซึ่งความสัมพันธ์ฉันท์เพื่อน

เมื่อครูกับนักเรียนมีความสัมพันธ์อันดีต่อกัน ครูก็สามารถปลุกฝังทัศนคติที่ดีให้กับนักเรียนได้ ดังนั้นเมื่อครูผู้สอนมีความเข้าใจและยอมรับในตัวของหญิงที่เข้ารับการสงเคราะห์ หญิงในสถานสงเคราะห์เหล่านี้ก็จะให้ความร่วมมือกับครู สนใจเอาใจใส่ในการเรียนและพร้อมที่จะยอมรับความช่วยเหลือหรือคำแนะนำในด้านการเรียนและมีทัศนคติที่ดีต่อครู ต่อการฝึกอาชีพมากยิ่งขึ้นด้วย นอกจากนี้ยังพบว่าหญิงในสถานสงเคราะห์ส่วนใหญ่เป็นผู้มีอายุน้อย อยู่ในช่วงวัยรุ่น มีความพร้อมที่จะศึกษาหาความรู้และอยู่ในช่วงเวลาที่จะต้องตัดสินใจเลือกอาชีพโดยจะเริ่มตระหนักว่าอาชีพมีความสำคัญสำหรับชีวิต (Super, 1974) ดังนั้นเมื่อหญิงในสถานสงเคราะห์มีทัศนคติที่ดีต่อครูผู้สอนโดยได้รับคำแนะนำอาชีพอื่น ๆ ที่สุจริตให้ อีกทั้งครูผู้สอนคอยชี้แนะให้เห็นความสำคัญและประโยชน์ของการฝึกอาชีพ ตลอดจนตัวหญิงในสถานสงเคราะห์เองก็อาจมีความเห็นคล้อยตามและตระหนักได้ว่า อาชีพค้าประเวณีเป็นอาชีพที่ไม่อาจทำไปได้ตลอด ทำให้หญิงในสถานสงเคราะห์ต้องมองหาแนวทางที่จะประกอบอาชีพอื่น ๆ ต่อไป ซึ่งตรงกับข้อค้นพบของอรรถ ดิลกอุดมชัย (2530) ที่พบว่า ปัจจัยทางด้านรูปร่าง หน้าตา และอายุเป็นสิ่งที่จำเป็นในการประกอบอาชีพค้าประเวณี โสเภณีที่มีอายุมากขึ้นไม่อาจจะทำการค้าประเวณีไปได้ตลอด ต้องเปลี่ยนสถานภาพมาเป็นผู้ดำเนินการจัดหาหญิงสาวมาค้าประเวณีแทน อีกทั้งอาชีพโสเภณีไม่เป็นที่ยอมรับของสังคมโดยส่วนรวมจึงน่าจะมีผลทำให้หญิงในสถานสงเคราะห์ต้องการเปลี่ยนอาชีพ และเมื่อได้เข้ารับการฝึกอาชีพแขนงต่าง ๆ ในสถานสงเคราะห์ ได้รับการดูแลเอาใจใส่จากครูผู้สอนก็ย่อมทำให้หญิงในสถานสงเคราะห์เกิดทัศนคติที่ดีต่อการฝึกอาชีพ ทั้งต่อตัวครูผู้ฝึกและเกิดการยอมรับในคุณค่าของการฝึกอาชีพโดยเห็นว่าการฝึกอาชีพจะช่วยให้สามารถเปลี่ยนจากอาชีพเดิมไปประกอบอาชีพสุจริตอื่น ๆ ได้เมื่อได้รับการปล่อยตัวจากสถานสงเคราะห์แล้ว

อย่างไรก็ตาม ถึงแม้ว่าเมื่อมองภาพรวมหญิงในสถานสงเคราะห์เหล่านี้จะมีทัศนคติต่อการฝึกอาชีพทั้งในด้านการยอมรับในตัวครู และการยอมรับคุณค่าของการฝึกอาชีพอยู่ในระดับที่ดี แต่เราก็ไม่อาจมั่นใจได้ว่า เมื่อหญิงเหล่านี้ได้รับการปล่อยตัวให้ออกไปจากสถานสงเคราะห์แล้วจะไม่หวนกลับไปประกอบอาชีพเดิมอีก ทั้งนี้เพราะเมื่อพิจารณาจากการติดตามผลหลังการปลดปล่อยของหญิงในสถานสงเคราะห์จากสถิติของกองสัมมาอาชีพสงเคราะห์ในปีงบประมาณ พ.ศ.2521 - พ.ศ.2531 พบว่า มีจำนวนหญิงที่คาดว่าจะกลับไปค้าประเวณีอีกถึงร้อยละ

21.21 จากผู้เข้ารับการสงเคราะห์จำนวน 6,954 คน (กรมประชาสงเคราะห์, กองวิชาการ, เอกสารอัดสำเนา) ทำให้ไม่สามารถจะแน่ใจได้ว่าหญิงในสถานสงเคราะห์ ซึ่งมีทัศนคติที่ดีต่อการฝึกอาชีพจะไม่กลับไปประกอบอาชีพค้าประเวณีอีก เพราะเมื่อพิจารณาจากรายละเอียดเป็นรายข้อในเรื่องเกี่ยวกับทัศนคติต่อการฝึกอาชีพ พบว่า ในด้านการยอมรับในตัวครูนั้น ข้อคำถามที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดในบรรดาข้อคำถามทั้งหมด ได้แก่ ข้อที่มีความเห็นว่าผู้สอนมีวิธีการสอนหลายแบบไม่น่าเบื่อ แสดงให้เห็นว่า หญิงในสถานสงเคราะห์ส่วนใหญ่ ถึงแม้จะมีทัศนคติในภาพรวมอยู่ในระดับที่ดี แต่จากข้อคำถามที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดนี้ย่อมสะท้อนให้เห็นได้ว่า หญิงในสถานสงเคราะห์ยังคงรู้สึกเบื่อต่อวิธีการสอนของครู เพื่อการเรียน ส่วนในเรื่องเกี่ยวกับทัศนคติต่อการฝึกอาชีพในด้านการยอมรับคุณค่าของการฝึกอาชีพนั้น เมื่อพิจารณาจากรายละเอียดเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยค่อนข้างน้อย ได้แก่ ข้อที่มีความเห็นว่ายังมีวิชาชีพอื่นอีกที่สนใจจะเข้ารับการฝึก การฝึกอาชีพจะช่วยให้เปลี่ยนอาชีพได้ และข้อที่มีความเห็นว่า อาชีพที่ฝึกเป็นอาชีพที่ทำรายได้พอแก่การเลี้ยงชีพ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ ข้อที่มีความเห็นว่า อนาคตของท่านขึ้นอยู่กับอาชีพที่ฝึก เหล่านี้สะท้อนให้เห็นได้ว่า ถึงแม้หญิงในสถานสงเคราะห์จะมีทัศนคติที่ดีต่อครูผู้สอนและต่อคุณค่าของการฝึกอาชีพ แต่จากข้อคำถามที่พบว่า มีค่าเฉลี่ยค่อนข้างน้อยดังกล่าวข้างต้นทำให้ทราบว่าหญิงในสถานสงเคราะห์ส่วนใหญ่มองมีความคิดว่า อนาคตของตนอาจจะไม่ได้ขึ้นอยู่กับอาชีพที่ได้รับการฝึก อาชีพที่ฝึกเป็นอาชีพที่มีรายได้ไม่พอต่อการเลี้ยงตนเองและครอบครัว นอกจากนี้ หญิงในสถานสงเคราะห์ก็อาจไม่มั่นใจว่าอาชีพที่ฝึกจะช่วยให้สามารถเปลี่ยนอาชีพได้ จึงไม่รู้สึกสนใจที่จะเข้ารับการฝึกวิชาชีพในแผนกอื่น ๆ อีก กล่าวได้ว่า ถึงแม้หญิงในสถานสงเคราะห์จะมีทัศนคติที่ดีต่อการฝึกอาชีพ แต่เราก็ไม่อาจมั่นใจหรือแน่ใจได้ว่า หญิงในสถานสงเคราะห์เหล่านี้จะไม่หวนกลับไปประกอบอาชีพเดิมอีก ทั้งนี้เพราะเมื่อหญิงในสถานสงเคราะห์ได้กลับไปยังภูมิลำเนาเดิมของตน ได้กลับไปพบเห็นสภาพแวดล้อมทางครอบครัวเดิม และต้องประสบกับภาวะปัญหาความยากจนของครอบครัวเช่นเดิม ประกอบกับความเคยชินกับความคุ้นเคย ชอบการเที่ยวเตร่ ต้องการแต่งกายให้สวยงาม มีเงินจับจ่ายใช้สอยเหมือนครั้งที่ยังประกอบอาชีพค้าประเวณีอยู่ ถึงแม้จะได้รับการฝึกอบรมอาชีพ ได้รับการปรับเปลี่ยนสภาพแวดล้อม และได้รับการอบรมสั่งสอนให้รู้จักคุณค่าของตนเอง ก็ไม่อาจทำให้หญิงในสถานสงเคราะห์เหล่านี้ สามารถเปลี่ยนแนวความคิด

เดิมและเลิกประกอบอาชีพค้าประเวณีได้ร้อยเปอร์เซ็นต์ ดังที่ สุนีย์ มัลลิกะมาลย์ และคณะ (2526) ได้ศึกษาพบว่า หญิงโสเภณีที่กลับไปยังภูมิลำเนาเดิมของตน ผู้เช่าผู้แก่มักมีความไม่พอใจอยู่ประการหนึ่ง ได้แก่ หญิงโสเภณีที่กลับบ้านส่วนใหญ่มักไม่ยอมทำงานหนักประเภทต้องใช้แรงงาน เช่น ทำไร่ ทำนา กลับนิยมจ้างผู้อื่นทำ ซึ่งจะเห็นได้ว่าหญิงที่เคยประกอบอาชีพค้าประเวณีถึงแม้จะได้รับการฝึกอาชีพจากทางสถานสงเคราะห์ เพื่อให้มีความรู้ทางด้านอาชีพติดตัวไปประกอบอาชีพที่สุจริตอื่น ๆ ก็ตาม แต่หากหญิงที่ประกอบอาชีพค้าประเวณีเหล่านี้เกิดความเคยชินกับการมีเงินทองใช้จ่ายอย่างฟุ่มเฟือย มีเสื้อผ้าสวยงามใส่และรักความสบาย ประกอบกับหากสภาพแวดล้อมทางครอบครัวส่วนใหญ่สนับสนุนให้ค้าประเวณีต่อไป ไม่มีความรังเกียจต่ออาชีพนี้แล้ว การได้รับการสงเคราะห์จากสถานสงเคราะห์เพียงแค่ระยะเวลา 1 ปี ก็ดูจะน้อยมากจนไม่อาจช่วยให้หญิงสาวเหล่านี้เปลี่ยนความคิดหรือมีความคิดอยากจะประกอบอาชีพที่สุจริตอื่น ๆ เยี่ยงสามัญชนทั่วไปได้มากเท่าใดนัก

3. ผลการเปรียบเทียบทัศนคติที่มีต่อการฝึกอาชีพของหญิงในสถานสงเคราะห์ที่มีภูมิลำเนาต่างกันในด้านต่าง ๆ ซึ่งมีประเด็นสำคัญที่จะนำมาอภิปรายดังนี้

จากผลการวิจัยที่พบว่าหญิงในสถานสงเคราะห์ที่มีอายุแตกต่างกันมีทัศนคติต่อการฝึกอาชีพในด้านการยอมรับในตัวครูไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นั้น สอดคล้องกับข้อค้นพบของรัตนา พลันพลา (2533) ที่พบว่าผู้ต้องขังที่มีอายุต่างกันมีทัศนคติต่อการฝึกอาชีพโดยเฉพาะในด้านการยอมรับในตัวครูไม่แตกต่างกัน แสดงให้เห็นว่าหญิงในสถานสงเคราะห์ไม่ว่าจะมีอายุเท่าไรต่างก็มีทัศนคติที่ดีต่อครูผู้สอนเหมือนกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูผู้สอนมีความเป็นกันเองกับผู้เรียน อีกทั้งอาจเป็นเพราะผู้สอนมีบุคลิกภาพ ความประพฤติ ความรู้ความสามารถเป็นที่ยอมรับและศรัทธาของผู้เรียนทำให้ผู้เรียนที่ถึงแม้จะมีอายุแตกต่างกัน แต่ก็มีความรู้สึกที่ดีต่อครูผู้สอนไม่แตกต่างกันกล่าวคือ มีทัศนคติที่ดีต่อครูเหมือนกัน อาจกล่าวได้ว่าอายุอาจจะไม่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติที่มีต่อการฝึกอาชีพก็เป็นได้ เพราะเมื่อหญิงในสถานสงเคราะห์ซึ่งมาจากหลายที่ได้มาอยู่ร่วมกันในสถานเดียวกัน ได้รับการอบรม ฟื้นฟูและปรับสภาพจิตใจ และได้เรียนรู้วิชาชีพร่วมกันทำให้เกิดการเรียนรู้และมีความรู้สึกต่อตัวครู ต่อสถานที่ที่เข้ารับการสงเคราะห์ และมีทัศนคติต่อการฝึกอาชีพไม่แตกต่างกัน

จากผลการวิจัยที่พบว่าหญิงในสถานสงเคราะห์ที่มีอายุต่างกันมีทัศนคติต่อการฝึกอาชีพในด้านการยอมรับคุณค่าของการฝึกอาชีพและรวมทั้งสองด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยที่หญิงในสถานสงเคราะห์ที่มีอายุมากกว่า 25 ปีขึ้นไปมีทัศนคติต่อการฝึกอาชีพในด้านการยอมรับคุณค่าของการฝึกอาชีพและทัศนคติรวมทั้งสองด้านดีกว่าหญิงในสถานสงเคราะห์ที่มีอายุระหว่าง 15-19 ปี นั้นสอดคล้องกับข้อค้นพบของ รังสรรค์ สลับแสง (2527) ที่พบว่า นักศึกษาผู้ใหญ่ที่มีอายุ 20 ปีลงมาและอายุ 25 ปีขึ้นไปมีทัศนคติต่อครู - แตกต่างกัน และขัดแย้งกับการวิจัยของ รัตนา พลับพลา (2533) ที่พบว่าผู้ต้องขังที่มีอายุต่างกันมีทัศนคติต่อการฝึกอาชีพในด้านการยอมรับคุณค่าของการฝึกอาชีพไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้จากการวิจัยที่พบว่าหญิงในสถานสงเคราะห์ที่มีอายุ 25 ปีขึ้นไปมีทัศนคติต่อการฝึกอาชีพในด้านการยอมรับคุณค่าของการฝึกอาชีพดีกว่ากลุ่มที่มีอายุ 15-19 ปีนั้นอาจเนื่องมาจากหญิงในสถานสงเคราะห์ที่มีอายุมากกว่า 25 ปีขึ้นไปเริ่มตระหนักได้ว่าอาชีพค้าประเวณีแม้จะเป็นอาชีพที่หาเงินได้มากและไม่จำเป็นต้องอาศัยพื้นฐานด้านความรู้ แต่อาชีพค้าประเวณีก็มีข้อจำกัดในเรื่องอายุ วัย รูปร่างหน้าตาซึ่งทำให้หญิงในสถานสงเคราะห์ไม่อาจจะประกอบอาชีพนี้ไปได้ตลอดเพราะเมื่อมีอายุมากขึ้น ๆ ก็ไม่อาจจะประกอบอาชีพนี้ต่อไปได้อีก อาจจะต้องเปลี่ยนสถานภาพจากผู้ค้าประเวณีมาเป็นผู้จัดการการค้าประเวณีเสียเอง กล่าวคือ เมื่อมีอายุมาก ๆ จนไม่อาจประกอบอาชีพค้าประเวณีได้แล้วก็มักจะทำหน้าที่เป็นแม่เล้าเสียเองก็เป็นได้ แต่การจะเป็นผู้จัดการการค้าประเวณีก็ย่อมจะต้องอาศัยปัจจัยอื่น ๆ มากมาย ไม่สามารถจะประกอบอาชีพได้ทุกคน ดังนั้น หญิงที่ประกอบอาชีพค้าประเวณีเมื่อมีอายุมากขึ้น ๆ ก็ย่อมจะต้องมองหาช่องทางที่จะไปประกอบอาชีพอื่น ๆ ซึ่งจะสามารถหาเงินเลี้ยงชีพได้ต่อไป ดังนั้นหญิงที่มีอายุมากกว่า 25 ปีขึ้นไปจึงมีทัศนคติในด้านการยอมรับคุณค่าของการฝึกอาชีพและรวมทั้งสองด้านดีกว่ากลุ่มหญิงในสถานสงเคราะห์ที่มีอายุ 15-19 ปีซึ่งยังคงอยู่ในช่วงวัยรุ่น สนใจเรื่องความสวยงามและยังไม่คำนึงถึงความสำคัญและประโยชน์ของการฝึกอาชีพได้ดีเท่ากับหญิงในสถานสงเคราะห์ที่มีอายุมากกว่า 25 ปีขึ้นไป ดังที่ ซูเปอร์ (Super, 1973) ได้ศึกษาพบว่า บุคคลที่มีอายุมากขึ้น พฤติกรรมการเลือกอาชีพของเขาจะยิ่งมีกระบวนการมากขึ้น มีอิสระมากขึ้น จุดมุ่งหมายตรงมากขึ้น และมีความเป็นจริงมากขึ้นด้วย

3.2 จากผลการวิจัยที่พบว่าหญิงในสถานสงเคราะห์ที่มีภูมิลำเนาแตกต่างกัน มีทัศนคติต่อการฝึกอาชีพในด้านการยอมรับในตัวครู การยอมรับคุณค่าของการฝึกอาชีพ และรวมทั้งสองด้านไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ตรงกับข้อค้นพบของ จารุลักษณ์ พินพรหมราช (2528) ที่พบว่านักเรียนที่มีภูมิลำเนาเดิมแตกต่างกันมีทัศนคติทางการเรียนไม่แตกต่างกันแสดงให้เห็นว่าถึงแม้ว่าหญิงในสถานสงเคราะห์จะมาจากภูมิลำเนาที่ต่างกัน ได้รับค่านิยมและวัฒนธรรมจากท้องถิ่นต่างกัน แต่เมื่อมาอยู่รวมกันในสถานสงเคราะห์และได้รับการศึกษาสายสามัญและการฝึกอาชีพจากครูกลุ่มเดียวกันกลับมีทัศนคติที่ดีทั้งในด้านการยอมรับในตัวครู การยอมรับคุณค่าของการฝึกอาชีพและทัศนคติรวมทั้งสองด้านดีเหมือน ๆ กัน ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะหญิงในสถานสงเคราะห์ซึ่งไม่ว่าจะมาจากภาคใดเมื่อได้เข้ารับการสงเคราะห์ในสถานที่เดียวกัน ได้รับการอบรมฝึกอาชีพจากครูกลุ่มเดียวกัน ได้พบเห็นและเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ในมุมมองที่คล้าย ๆ กัน หญิงในสถานสงเคราะห์เหล่านี้จึงมีทัศนคติที่ดีเหมือน ๆ กัน ถึงแม้จะมีภูมิลำเนาที่ต่างก็ตาม

และจากการที่ผู้วิจัยได้พูดคุยกับหญิงในสถานสงเคราะห์บางรายที่มีภูมิลำเนาแตกต่างกัน พบว่า ตัวแปรทางด้านภูมิลำเนา น่าจะมีผลทำให้หญิงในสถานสงเคราะห์เหล่านี้ มีความคิด ความรู้สึกและมีพฤติกรรมแตกต่างกันออกไปเมื่อออกไปจากสถานสงเคราะห์แล้ว แม้ว่าหญิงในสถานสงเคราะห์เหล่านี้จะมีทัศนคติที่ดีต่อการฝึกอาชีพทั้งในด้านการยอมรับในตัวครูและการยอมรับคุณค่าของการฝึกอาชีพก็ตาม ทั้งนี้ จากการพูดคุยกับหญิงที่เข้ารับการสงเคราะห์บางราย พบว่า หากได้รับการปล่อยตัวจากสถานสงเคราะห์แล้วอาจจะกลับไปอยู่บ้านเป็นระยะเวลาหนึ่งและก็คงจะเข้ามาหางานทำในกรุงเทพฯต่อ บางรายก็ยังไม่แน่ใจว่าเมื่อได้รับการปล่อยตัวให้ออกไปจากสถานสงเคราะห์แล้วตนจะไปทำอะไร บางรายก็แล้วแต่การตัดสินใจของบิดามารดาว่าจะให้ตนทำอะไร โดยอาจจะหางานอื่นทำเพื่อช่วยเหลือครอบครัว บางรายก็จะกลับไปอยู่กับสามีตามเดิม พบว่า หญิงที่เข้ารับการสงเคราะห์ส่วนใหญ่มีภูมิลำเนาอยู่ทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคเหนือ โดยหญิงที่มาจากภาคเหนือนั้น ไม่มีความรังเกียจอาชีพค้าประเวณีมากนัก ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะค่านิยมในท้องถิ่นทางภาคเหนือมีส่วนผลักดันและจูงใจต่อการตัดสินใจค้าประเวณีของหญิงสาว ดังที่ สุนีย์ มัลลิกะมาลย์ (2526) ศึกษาพบว่า ชาวบ้านที่อยู่ทางภาคเหนือส่วนใหญ่นิยมการเสี่ยงโชค การเลียนแบบ รักรูทึบฝังน้อง

และทัศนคติของผู้ชายที่อยู่ในแถบภาคเหนือก็ไม่มีความรังเกียจหญิงที่ประกอบอาชีพค้าประเวณี แต่อย่างไร ในทางตรงกันข้ามผู้ชายกลับรู้สึกยินดีที่จะแต่งงานกับหญิงที่เคยประกอบอาชีพค้าประเวณีเพราะเห็นว่า การที่ได้แต่งงานกับหญิงที่เคยประกอบอาชีพค้าประเวณีทำให้ชายที่แต่งงานด้วยไม่ต้องลำบากขนขวายสร้างเนื้อสร้างตัวมากนัก ทางฝ่ายบิดามารดาที่มีลูกสาวประกอบอาชีพค้าประเวณีก็ไม่มีความรู้สึกรังเกียจกลับมีความพอใจที่ลูกสาวส่งเงินทองกลับมาช่วยเหลือจนเจือครอบครัว บางครั้งช่วยไถ่หนี้สินและช่วยสร้างฐานะทางบ้านให้มีความมั่นคงยิ่งขึ้น ส่วนหญิงที่มีภูมิลำเนาอยู่ทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า ยังมีความละอายต่อครอบครัวและต่อเพื่อนบ้าน ไม่อยากเปิดเผยตัวให้สังคมรู้ว่าตนประกอบอาชีพค้าประเวณี บางรายกลัวจะถูกบิดามารดาและเพื่อนบ้านรังเกียจเด็ดขาดหากทราบว่าตนเคยประกอบอาชีพค้าประเวณีมาก่อน หญิงสาวเหล่านี้ส่วนใหญ่เข้าสู่การประกอบอาชีพค้าประเวณีเพราะต้องการแบ่งเบาภาระทางเศรษฐกิจของครอบครัวด้วยการเข้ามาหางานทำในกรุงเทพฯ ด้วยการรับจ้างทำงานในรูปแบบต่าง ๆ ประกอบกับการขาดความรู้ทำให้โอกาสที่จะเลือกงานมีน้อย ท้ายที่สุดจึงจบลงด้วยการเข้าสู่อาชีพค้าประเวณีเหล่านี้ น่าจะสะท้อนให้เห็นว่าหากหญิงสาวเหล่านี้ได้รับการปล่อยตัวให้ออกจากสถานสงเคราะห์และได้กลับไปพบกับสภาพแวดล้อมเดิม ๆ ทางครอบครัว ก็อาจมีแนวโน้มที่จะกลับไปค้าประเวณีได้อีกเช่นกัน

3.3 จากผลการวิจัยที่พบว่าหญิงในสถานสงเคราะห์ที่บิดามารดามีระดับการศึกษาแตกต่างกันมีทัศนคติต่อการฝึกอาชีพในด้านการยอมรับในตัวครู การยอมรับคุณค่าของการฝึกอาชีพและรวมทั้งสองด้านไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นั้นสอดคล้องกับข้อค้นพบของจารุลักษณ์ นิพนธ์มราช (2528) ที่พบว่านักเรียนที่มีภูมิลำเนาต่างครอบครัวในด้านการศึกษานอกจากบิดามารดาแตกต่างกันมีทัศนคติทางการเรียนไม่แตกต่างกันและตรงกับที่รัตนา พลัฒา (2533) พบว่า ผู้ต้องขังที่มีบิดามารดามีระดับการศึกษาต่างกันมีทัศนคติต่อการฝึกอาชีพไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากภูมิหลังด้านการศึกษานอกจากบิดามารดาของหญิงในสถานสงเคราะห์มีผลต่อทัศนคติต่อการฝึกอาชีพน้อย กล่าวคือ เมื่อหญิงในสถานสงเคราะห์ซึ่งมาจากต่างครอบครัวได้มาอยู่รวมกันในสถานสงเคราะห์ แม้จะมีความแตกต่างกันในด้านการอบรมเลี้ยงดูจากบิดามารดาซึ่งมีระดับการศึกษาต่างกัน โดยในแต่ละครอบครัวอาจมีการสนับสนุนให้บุตรสนใจและเอาใจใส่ต่อการศึกษามากน้อยต่างกันออกไป แต่เมื่อได้เข้ามารับการสงเคราะห์

ในสถานสงเคราะห์ซึ่งมีครูผู้สอนที่คอยดูแลเอาใจใส่ คอยชี้แนะให้เห็นความสำคัญและประโยชน์ของการฝึกอาชีพอย่างสม่ำเสมอก็อาจทำให้หญิงในสถานสงเคราะห์เกิดทัศนคติที่ดีต่อตัวครูและเกิดการยอมรับคุณค่าของการฝึกอาชีพอยู่ในระดับที่ดีเหมือน ๆ กันได้ โดยที่ภูมิหลังทางด้านการศึกษาของบิดามารดาไม่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อการฝึกอาชีพเลย นอกจากนี้หญิงในสถานสงเคราะห์อาจมีความจำเป็นในการศึกษาวิชาชีพที่เรียนมากเพราะอาชีพที่ฝึกสามารถช่วยให้มีความรู้ติดตัวนำไปประกอบอาชีพอื่น ๆ ได้ ทั้งนี้เพราะหญิงในสถานสงเคราะห์ส่วนใหญ่ขาดความรู้ที่เป็นความจำเป็นพื้นฐานในด้านวิชาชีพ ในขณะที่ประกอบอาชีพค้าประเวณีแม้ว่าอยากจะเลิกอาชีพแต่ก็ไม่มีความรู้ที่จะไปประกอบอาชีพอื่นใดได้ดังนั้นเมื่อได้เข้ารับการฝึกอาชีพในสถานสงเคราะห์จึงเป็นโอกาสดีที่จะได้มีความรู้ทางด้านวิชาชีพติดตัว ซึ่งจะทำให้สามารถนำไปประกอบอาชีพอื่นได้ ประกอบกับเมื่อได้รับการดูแลเอาใจใส่จากครูผู้สอนในสถานสงเคราะห์อย่างดี เหล่านี้ทำให้หญิงในสถานสงเคราะห์เกิดทัศนคติที่ดีต่อการฝึกอาชีพเหมือน ๆ กัน แม้ว่าหญิงในสถานสงเคราะห์เหล่านี้จะมีภูมิหลังในด้านระดับการศึกษาของบิดามารดาแตกต่างกันก็ตาม

3.4 จากผลการวิจัยที่พบว่าหญิงในสถานสงเคราะห์ที่บิดามารดามีอาชีพแตกต่างกันมีทัศนคติต่อการฝึกอาชีพในด้านการยอมรับในตัวครู การยอมรับคุณค่าของการฝึกอาชีพและรวมทั้งสองด้านไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับผลการวิจัยของจารุลักษณ์ พิณพรหมราช (2528) ที่พบว่านักเรียนที่มีภูมิหลังทางครอบครัวต่างกันในด้านอาชีพของบิดามารดามีทัศนคติทางการเรียนไม่แตกต่างกัน และผลการวิจัยของรัตนาลักษณ์ (2533) ที่พบว่าผู้ต้องขังที่มีบิดามารดามีอาชีพต่างกันมีทัศนคติต่อการฝึกอาชีพไม่แตกต่างกันแสดงให้เห็นว่าหญิงในสถานสงเคราะห์ที่มีบิดามารดามีอาชีพแตกต่างกันมีทัศนคติต่อการฝึกอาชีพในด้านการยอมรับในตัวครู การยอมรับคุณค่าของการฝึกอาชีพและรวมทั้งสองด้านไม่แตกต่างกันอาจเนื่องมาจากหญิงในสถานสงเคราะห์ได้ตระหนักถึงความสำคัญและประโยชน์ของการฝึกอาชีพว่าสามารถช่วยทำให้มีสภาพชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น อีกทั้งยังเห็นว่าการประกอบอาชีพเกษตรกรรมของบิดามารดาเป็นอาชีพที่มีรายได้ไม่แน่นอน รายได้เฉลี่ยต่อเดือนอยู่ในระดับต่ำมาก ผลผลิตที่จะได้รับต้องขึ้นอยู่กับสภาพดินฟ้าอากาศ ประกอบกับการที่บิดามารดาของหญิงในสถานสงเคราะห์ส่วนใหญ่มีการศึกษาน้อยทำให้ไม่อาจประกอบอาชีพอื่นได้

มาก จึงมีรายได้ไม่พอกับการใช้จ่ายในครอบครัวและไม่อาจสนับสนุนให้บุตรหลานได้เรียนต่อในระดับสูง ดังนั้น เมื่อครอบครัวประสบกับภาวะทางเศรษฐกิจที่ตกต่ำจึงเป็นเหตุให้หญิงสาวต้องเข้าสู่อาชีพค้าประเวณี เหล่านี้อาจเป็นเหตุผลที่ทำให้หญิงในสถานสงเคราะห์ซึ่งแม้จะมีความแตกต่างกันในด้านอาชีพของบิดามารดาแต่กลับมีความรู้สึกที่ดีต่อครูผู้สอน ต่อคุณค่าของการเรียน กล่าวคือ มีทัศนคติที่ดีต่อการฝึกอาชีพ เพราะคิดว่าการฝึกอาชีพเป็นสิ่งที่มีความสามารถช่วยให้ตนสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปประกอบอาชีพเลี้ยงตนเองได้ในอนาคต ไม่ต้องทำไร่ ทำนา ทำสวน หรือต้องทำงานใช้แรงงานเช่นเดียวกับอาชีพที่บิดามารดาทำอยู่

3.5 จากผลการวิจัยที่พบว่าหญิงในสถานสงเคราะห์ที่บิดามารดามีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนแตกต่างกันมีทัศนคติต่อการฝึกอาชีพในด้านการยอมรับในตัวครู การยอมรับคุณค่าของการฝึกอาชีพและรวมทั้งสองด้านไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นั้น สอดคล้องกับผลการวิจัยของ รัตนา พลับพลา (2533) ที่พบว่า ผู้ต้องขังที่มีรายได้ของบิดามารดาต่างกันมีทัศนคติต่อการฝึกอาชีพไม่แตกต่างกัน แสดงให้เห็นว่าถึงแม้ว่าหญิงในสถานสงเคราะห์จะมาจากรอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจแตกต่างกัน แต่กลับมีทัศนคติต่อการฝึกอาชีพไม่แตกต่างกันทั้งในด้านการยอมรับในตัวครูและการยอมรับคุณค่าของการฝึกอาชีพอาจเป็นเพราะถึงแม้หญิงในสถานสงเคราะห์เหล่านี้จะมาจากรอบครัวที่มีรายได้มากน้อยเพียงใดหรือมีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวแตกต่างกันอย่างไร แต่เมื่อได้เข้ามารับการสงเคราะห์ในสถานสงเคราะห์ซึ่งมีครูผู้สอนที่ทำตัวเสมือนญาติไม่ถูกเหยียดหยาม คอยอบรมสั่งสอนและคอยชี้แนะให้ทราบถึงความสำคัญและประโยชน์ของการฝึกอาชีพซึ่งสามารถจะนำความรู้ที่ได้รับไปประกอบอาชีพอื่น ๆ ได้ อีกทั้งหญิงในสถานสงเคราะห์เหล่านี้ยังได้รับการอบรมปลูกฝังอยู่ในสภาพสังคมเดียวกัน ทำให้ไม่มีความแตกต่างกันในด้านทัศนคติต่อการฝึกอาชีพทั้งในด้านการยอมรับในตัวครูและการยอมรับคุณค่าของการฝึกอาชีพ แม้จะมีความแตกต่างกันในด้านรายได้ของบิดามารดาก็ตาม

3.6 จากผลการวิจัยที่พบว่าหญิงในสถานสงเคราะห์ที่มีความสัมพันธ์ทางครอบครัวแตกต่างกัน มีทัศนคติต่อการฝึกอาชีพในด้านการยอมรับในตัวครู การยอมรับคุณค่าของการฝึกอาชีพและรวมทั้งสองด้านไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับข้อค้นพบของรัตนา พลับพลา (2533) ที่พบว่าผู้ต้องขังที่มีความสัมพันธ์ของบิดา

มารดาแตกต่างกันมีทัศนคติต่อการฝึกอาชีพไม่แตกต่างกัน แสดงให้เห็นว่าถึงแม้หญิงในสถานสงเคราะห์จะมาจากรอบครัวที่บิดามารดามีสถานภาพการสมรสแตกต่างกันเพียงใดก็ไม่ มีผลทำให้ทัศนคติที่มีต่อการฝึกอาชีพของหญิงในสถานสงเคราะห์ทั้งในด้านการยอมรับในตัวครู และการยอมรับคุณค่าของการฝึกอาชีพแตกต่างกันไปด้วยทั้งนี้อาจเป็นเพราะหญิงในสถานสงเคราะห์ต่างได้รับความเมตตาากรุณา ความช่วยเหลือ และการปฏิบัติตัวจากครูผู้ฝึกเท่าเทียมกัน อีกทั้งตัวหญิงในสถานสงเคราะห์เองก็อาจจะเริ่มตระหนักได้ว่าอาชีพค้าประเวณีเป็นอาชีพที่ไม่ยั่งยืน ไม่สามารถจะประกอบอาชีพค้าประเวณีไปได้ตลอด ทำให้ต้องมองหาเส้นทางที่จะสามารถประกอบอาชีพอื่น ๆ ต่อไป เมื่อหญิงในสถานสงเคราะห์เหล่านี้ได้เข้ามารับการฝึกอาชีพซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อตนในอนาคต ทำให้เกิดความรู้สึกสนใจและมีความตั้งใจในการเรียน มองเห็นคุณค่าของการเรียน ประกอบกับครูผู้สอนก็คอยให้คำปรึกษาชี้แนะในสิ่งที่ดีและเป็นประโยชน์อยู่ตลอดเวลา ทำให้หญิงในสถานสงเคราะห์มีทัศนคติที่ดีต่อการฝึกอาชีพทั้งในด้านการยอมรับในตัวครูและการยอมรับคุณค่าของการฝึกอาชีพ

3.7 จากผลการวิจัยที่พบว่าหญิงในสถานสงเคราะห์ที่มีจำนวนพี่น้องในครอบครัวแตกต่างกันมีทัศนคติต่อการฝึกอาชีพในด้านการยอมรับในตัวครู การยอมรับค่าของการฝึกอาชีพและรวมทั้งสองด้านไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับผลการวิจัยของจารุลักษณ์ นิพนพรนรราช (2528) ที่พบว่านักเรียนที่มีภูมิลำเนาทางครอบครัวต่างกันในด้านจำนวนพี่น้องในครอบครัวมีทัศนคติทางการเรียนไม่แตกต่างกันและตรงกับข้อค้นพบของรัตนา พลัฒลา (2533) ที่ศึกษาพบว่า ผู้ต้องขังที่มีจำนวนพี่น้องในครอบครัวต่างกันมีทัศนคติต่อการฝึกอาชีพไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะภูมิลำเนาในด้านจำนวนพี่น้องในครอบครัวอาจไม่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติของหญิงในสถานสงเคราะห์ที่มีต่อการฝึกอาชีพก็เป็นได้ ดังนั้นหญิงในสถานสงเคราะห์ซึ่งไม่ว่าจะมาจากรอบครัวที่มีขนาดใหญ่ กลาง หรือเล็ก เมื่อได้รับภาวะการกดดันจากสภาพเศรษฐกิจจนเข้าสู่อาชีพค้าประเวณี ทั้งที่สมัครใจและไม่สมัครใจ อาจตระหนักได้ว่าอาชีพค้าประเวณีเป็นอาชีพที่ไม่มั่นคง ประกอบกับการที่หญิงในสถานสงเคราะห์ส่วนใหญ่มีการศึกษาน้อย ไม่มีความรู้ในด้านวิชาชีพที่จะนำไปประกอบอาชีพอื่นได้ เมื่อเข้ามารับการสงเคราะห์ซึ่งได้จัดให้มีวิชาชีพต่าง ๆ ให้ได้รับการฝึก และได้รับคำแนะนำจากครูผู้สอนวิชาชีพจึงทำให้หญิงในสถานสงเคราะห์ที่แม้จะมีความแตกต่างกันในด้านจำนวนพี่น้องในครอบครัวมีทัศนคติที่ดีต่อการฝึกอาชีพเหมือน ๆ กัน

3.8 จากผลการวิจัยที่พบว่าหญิงในสถานสงเคราะห์ที่มีสาเหตุในการประกอบอาชีพค้าประเวณีแตกต่างกันมีทัศนคติต่อการฝึกอาชีพในด้านการยอมรับในตัวครู การยอมรับคุณค่าของการฝึกอาชีพและรวมทั้งสองด้านไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 อาจเป็นเพราะหญิงในสถานสงเคราะห์ซึ่งส่วนใหญ่เข้าสู่อาชีพค้าประเวณีด้วยความสมัครใจ เป็นผู้มีความอายุน้อย ยังอยู่ในวัยรุ่นซึ่งเป็นวัยอยากรู้ อยากลอง และต้องการเป็นที่ยอมรับของเพื่อน ๆ ต้องการเป็นสมาชิกของกลุ่ม ทำให้ถูกชักจูงได้ง่าย เมื่อเข้าสู่อาชีพค้าประเวณีอาจเรียนรู้ได้ด้วยตนเองว่าอาชีพค้าประเวณีแม้จะเป็นอาชีพที่มีรายได้ดี แต่เป็นอาชีพที่ไม่มั่นคง เมื่ออายุมากขึ้นก็จะไม่อาจประกอบอาชีพนี้ต่อไปได้ ดังที่ อรชร ดิลกอุดมชัย (2530) ได้กล่าวว่า อาชีพค้าประเวณีเป็นอาชีพที่ต้องอาศัยปัจจัยทางด้านรูปร่าง หน้าตา และอายุ เหล่านี้ อาจเป็นเหตุผลที่ทำให้หญิงในสถานสงเคราะห์กลุ่มที่เข้าสู่อาชีพค้าประเวณีเพราะความสมัครใจ เปลี่ยนความรู้สึกไม่อยากจะกลับไปประกอบอาชีพเดิมอีก และเมื่อเข้ารับการฝึกอาชีพตามที่ทางสถานสงเคราะห์จัดให้ก็ทำให้หญิงในสถานสงเคราะห์กลุ่มนี้มีทัศนคติที่ดีต่อการฝึกอาชีพได้ ส่วนกลุ่มหญิงในสถานสงเคราะห์ที่เข้าสู่อาชีพค้าประเวณีเพราะถูกพ่อแม่บังคับ ถูกล่อลวง และที่มาจากสาเหตุอื่น ๆ นั้นเนื่องจากไม่ได้เข้าสู่การประกอบอาชีพค้าประเวณีเพราะความสมัครใจตั้งแต่แรก ทำให้หญิงในสถานสงเคราะห์กลุ่มนี้เกิดมีทัศนคติที่ดีต่อการฝึกอาชีพได้ง่าย และดีเหมือน ๆ กับหญิงในสถานสงเคราะห์ที่เข้าสู่อาชีพค้าประเวณีเพราะความสมัครใจ

3.9 จากผลการวิจัยที่พบว่าหญิงในสถานสงเคราะห์ที่เคยมีรายได้จากการค้าประเวณีต่างก็มีทัศนคติต่อการฝึกอาชีพในด้านการยอมรับในตัวครู การยอมรับคุณค่าของการฝึกอาชีพและรวมทั้งสองด้านไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะหญิงในสถานสงเคราะห์ส่วนใหญ่เกิดความรู้สึกที่ดีต่อตัวครูผู้สอน ต่อเจ้าหน้าที่ในสถานสงเคราะห์ซึ่งปฏิบัติตัวอย่างเป็นกันเองกับหญิงในสถานสงเคราะห์ ไม่ดูถูกเหยียดหยาม ทำให้หญิงในสถานสงเคราะห์เกิดความรู้สึกศรัทธารักใคร่ซึ่งนำไปสู่ความสนใจในการฝึกอาชีพ และเห็นคุณค่าของการฝึกอาชีพว่ามีประโยชน์ ดังที่ นำทรัพย์ จันทรหอม (2505) กล่าวว่า ใ้ว่า ถ้านักเรียนรู้สึกพอใจกับการกระทำของครูที่แสดงต่อตนเองและเพื่อนฝูง การกระทำของครูนั้นจะช่วยเสริมสร้างพฤติกรรมที่พึงประสงค์ให้กับนักเรียน ส่งเสริมความสนใจต่อการเรียน ตลอดจนปลูกฝังทัศนคติที่ดีให้แก่ักเรียนได้ นอกจากนี้ถึงแม้ว่าหญิงในสถานสงเคราะห์

จะเคยมีรายได้จากการค้าประเวณีเป็นจำนวนเงินในอัตราสูง แต่อาชีพค้าประเวณีก็ก่อให้เกิดความเสื่อมโทรมทั้งทางร่างกายและจิตใจแก่ตัวหญิงที่ค้าประเวณี อีกทั้งเป็นอาชีพที่ไม่ยั่งยืน อาจทำให้หญิงในสถานสงเคราะห์ตระหนักได้ว่าควรที่จะแสวงหาความรู้ทางด้านวิชาชีพอื่น ๆ ไว้ด้วย ดังนั้นทัศนคติที่มีต่อการฝึกอาชีพของหญิงในสถานสงเคราะห์ที่เคยมีรายได้จากการค้าประเวณีต่างกันจึงอยู่ในระดับดีเหมือน ๆ กัน ไม่มีความแตกต่างกันแต่อย่างใด

3.10 จากผลการวิจัยที่พบว่าหญิงในสถานสงเคราะห์ที่ทางครอบครัวมีความคิดเห็นต่อการประกอบอาชีพค้าประเวณีแตกต่างกันมีทัศนคติต่อการฝึกอาชีพในด้านการยอมรับในตัวครู การยอมรับคุณค่าของการฝึกอาชีพและรวมทั้งสองด้านไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงให้เห็นว่าถึงแม้ทางครอบครัวของหญิงในสถานสงเคราะห์จะมีความคิดเห็นต่อการประกอบอาชีพค้าประเวณีแตกต่างกันก็ไม่ทำให้หญิงในสถานสงเคราะห์มีทัศนคติต่อการฝึกอาชีพแตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะเมื่อหญิงในสถานสงเคราะห์เข้ารับการประกอบอาชีพค้าประเวณีแล้วเริ่มตระหนักได้ว่าการประกอบอาชีพค้าประเวณีก่อให้เกิดความเสื่อมโทรมทั้งทางร่างกายและจิตใจ อีกทั้งอาชีพค้าประเวณีเป็นอาชีพที่ไม่มั่นคง ขึ้นอยู่กับปัจจัยทางด้านอายุ รูปร่างและหน้าตา ประกอบกับที่หญิงในสถานสงเคราะห์ส่วนใหญ่มีการศึกษาน้อย ไม่มีความรู้ทางด้านวิชาชีพติดตัวอันจะสามารถไปประกอบอาชีพอื่น ๆ ได้เมื่อถูกส่งตัวเข้ารับการฝึกอาชีพตามแผนต่าง ๆ ในสถานสงเคราะห์แล้ว จึงมีทัศนคติที่ดีต่อการฝึกอาชีพเหมือน ๆ กัน ทั้งนี้เพราะหวังว่าจะสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปประกอบอาชีพอื่น ๆ ได้เมื่อออกจากสถานสงเคราะห์ไปแล้ว นอกจากนี้จากผลการวิจัยที่พบว่าหญิงในสถานสงเคราะห์ที่ทางครอบครัวมีความคิดเห็นต่อการประกอบอาชีพค้าประเวณีต่างกันกลับมีทัศนคติต่อการฝึกอาชีพไม่แตกต่างกัน อาจเป็นเพราะหญิงในสถานสงเคราะห์ส่วนใหญ่ซึ่งเข้ามาประกอบอาชีพค้าประเวณีด้วยความสมัครใจโดยทางครอบครัวไม่ทราบว่ามีอาชีพค้าประเวณีต้องการที่จะเปลี่ยนอาชีพเพราะรู้ว่าทางครอบครัวไม่สนับสนุนให้ตนประกอบอาชีพค้าประเวณี และมองว่าการค้าประเวณีเป็นอาชีพที่สังคมรังเกียจ ดังที่ อรชร ดิลกอุดมชัย (2530) ค้นพบว่าผู้เข้ารับการอบรมมีความคิดว่าครอบครัวของตนมีทัศนคติต่อการประกอบอาชีพค้าประเวณีว่าเป็นอาชีพที่สังคมรังเกียจคิดเป็นร้อยละ 84.5 การที่ครอบครัวทราบว่าตนประกอบอาชีพค้าประเวณีนั้นก่อให้เกิดความรู้สึกกำกั่งระหว่างความรู้สึกเสียใจ และกลัวการดูต่ำตมิ ทำให้หญิงในสถานสงเคราะห์กลุ่มนี้ต้องการ

กลับตัวเป็นคนดีเพื่อที่จะสามารถกลับเข้าไปเป็นสมาชิกของครอบครัวได้อีก ส่วนหญิงในสถานสงเคราะห์ที่ครอบครัวสนับสนุนต่อการประกอบอาชีพค้าประเวณีนั้นอาจเป็นกลุ่มที่เข้าสู่อาชีพค้าประเวณีอย่างไม่สมัครใจ แม้ต้องการประกอบอาชีพที่สุจริตอื่น ๆ แต่ก็ติดขัดตรงที่ขาดความรู้ทางวิชาชีพที่จะนำไปประกอบอาชีพอื่น ๆ ได้ เมื่อหญิงในสถานสงเคราะห์สองกลุ่มนี้ได้เข้ารับการฝึกอาชีพจากทางสถานสงเคราะห์ซึ่งมีครูผู้สอนที่มีความเมตตา คอยชี้แนะและสอนความรู้ทางด้านวิชาชีพต่าง ๆ ให้ ทำให้หญิงในสถานสงเคราะห์ที่ถึงแม้ทางครอบครัวจะมีความคิดเห็นต่อการประกอบอาชีพค้าประเวณีแตกต่างกันกลับมีทัศนคติต่อการฝึกอาชีพทั้งในด้านการยอมรับในตัวครู การยอมรับคุณค่าของการฝึกอาชีพและทัศนคติรวมทั้งสองด้านไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการศึกษา

1. เนื่องจากครูเป็นบุคลากรที่สำคัญยิ่งในการอบรมสั่งสอนและปลูกฝังทัศนคติที่ดีให้แก่หญิงในสถานสงเคราะห์ได้ จึงควรมีการเพิ่มขวัญและกำลังใจในการทำงานให้แก่ครูและเจ้าหน้าที่ที่ทำการสอน ซึ่งอาจทำได้โดยให้สวัสดิการเกี่ยวกับที่พักอาศัย ให้เงินอุดหนุนพิเศษเหล่านี้เป็นต้น เพื่อที่จะให้ครูและเจ้าหน้าที่ในสถานสงเคราะห์ที่ทำงานอยู่ในสถานสงเคราะห์ต่อไป จากการที่ผู้วิจัยได้มีโอกาสพบปะพูดคุยกับครูและเจ้าหน้าที่ในสถานสงเคราะห์ พบว่ารายได้ที่ได้รับค่อนข้างน้อย ที่พักอาศัยก็อยู่ไกลจากที่ทำงาน การเดินทางไปทำงานในแต่ละวันใช้เวลาค่อนข้างมาก มีครูและเจ้าหน้าที่บางคนที่มีไข้ซาร์ซาการประจำลาออกไปทำงานอื่นที่ ได้รับเงินเดือนมากกว่า ดังนั้นหากมีการให้ความช่วยเหลือครูและเจ้าหน้าที่ในเรื่องที่พักอาศัย และเงินอุดหนุนพิเศษก็จะเป็นการแบ่งเบาภาระทางครอบครัวให้แก่ครูและเจ้าหน้าที่ อีกทั้งยังเป็นการจูงใจให้ครูและเจ้าหน้าที่เหล่านี้อยากทำงานให้แก่สถานสงเคราะห์ต่อไปอีกด้วย
2. จากการที่ได้เข้าไปศึกษาวิจัยในสถานสงเคราะห์ พบว่า ทางสถานสงเคราะห์ยังมีข้อจำกัดในด้านงบประมาณ บุคลากร วัสดุอุปกรณ์ และการกำหนดจำนวนผู้เรียนในแต่ละแผนก บางแผนกไม่อาจรับผู้ที่ประสงค์จะเข้ารับการฝึกได้ตามจำนวนที่ต้องการ จึงควรจัดให้ผู้เข้ารับการฝึกได้เลือกวิชาชีพที่ตนสนใจโดยเพิ่มจำนวนรับในแต่ละแผนกให้เพียงพอต่อความต้องการ ตลอดจนควรเพิ่มจำนวนครู และวัสดุอุปกรณ์อย่างเหมาะสมด้วย

3. ถึงแม้ผลจากการวิจัยจะพบว่า หญิงในสถานสงเคราะห์มีทัศนคติที่ดีต่อการฝึกอาชีพ แต่ทางสถานสงเคราะห์ก็ควรที่จะมีการปรับปรุงการดำเนินงานให้ดียิ่งขึ้น ควรหาวิธีการจูงใจให้หญิงในสถานสงเคราะห์รู้สึกภูมิใจและเห็นคุณค่าต่อการฝึกอาชีพมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งเรื่องค่าตอบแทนที่จะได้รับจากการขายผลงานจากการฝึกอาชีพควรเพิ่มเปอร์เซ็นต์ให้มากกว่าที่เป็นอยู่เพื่อเป็นการสร้างกำลังใจให้แก่หญิงในสถานสงเคราะห์ ซึ่งจะก่อให้เกิดความตั้งใจและสนใจในการฝึกอาชีพมากยิ่งขึ้น

4. ทางสถานสงเคราะห์ควรหมั่นปรับปรุงและจัดวิชาชีพให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานและจัดวิชาชีพที่สามารถนำความรู้ที่ได้รับไปประกอบอาชีพตามภูมิสำเนาเดิมได้เพื่อเป็นการป้องกันไม่ให้หญิงในสถานสงเคราะห์มุ่งกลับเข้าเมืองหลวงเพื่อหางานทำและกลับไปค้าประเวณีอีก ทั้งนี้พบว่าหญิงในสถานสงเคราะห์ส่วนใหญ่ขาดความรู้และมีฐานะยากจนประกอบกับในภูมิสำเนาเดิมไม่มีงานให้ทำมากนัก เมื่อภาวะเศรษฐกิจทางครอบครัวบีบคั้นจึงเข้าสู่เมืองหลวงเพื่อหางานทำและจบลงด้วยการค้าประเวณี นอกจากนี้ทางสถานสงเคราะห์ควรร่วมมือกับภาคเอกชนขยายงานด้านฝึกอบรมอาชีพที่สามารถทำรายได้พอแก่การเลี้ยงชีพ และจัดหางานรองรับเพื่อให้หญิงในสถานสงเคราะห์เหล่านี้มีหลักประกันในสังคมที่มั่นคงเมื่อออกไปจากสถานสงเคราะห์แล้ว

5. สถานสงเคราะห์ควรร่วมมือกับอาสาสมัครเอกชนและหน่วยงานราชการตามกฎหมายภาคต่าง ๆ เช่น ศูนย์ฝึกอาชีพ โรงเรียนสารพัดช่าง ให้บริการสอนวิชาชีพให้แก่สตรีที่อยู่ตามภูมิภาคต่าง ๆ ซึ่งมีอายุระหว่าง 14-25 ปี มีการศึกษาน้อย และไม่มียานพาหนะ ทั้งนี้เพื่อเป็นการป้องกันไม่ให้หญิงสาวที่อยู่ในชนบทมุ่งเข้ามาแสวงหางานทำในเมืองหลวงและเข้าสู่การประกอบอาชีพค้าประเวณี อาจทำได้โดยจัดโครงการให้ทุนการศึกษาในด้านวิชาชีพแก่สตรีชนบทที่มีความตั้งใจและความสามารถในการเรียนวิชาชีพที่ตนเองถนัด

6. สถานสงเคราะห์ควรร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมศีลธรรมและจริยธรรมแรงค์ให้สถาบันครอบครัวของสตรีที่อยู่ตามชนบทไม่ให้หลงผิดคิดว่าการประกอบอาชีพค้าประเวณีเป็นสิ่งดี ทั้งนี้เพราะสถาบันครอบครัวเป็นสถาบันที่สำคัญยิ่งต่อการที่จะช่วยปลูกฝังให้ลูกหลานของตนมีความเคารพและเชื่อมั่นในคุณค่าของตนเอง ตลอดจนมีบทบาทในการปลูกฝังให้ลูกหลานมีความรักนวลสงวนตัวแตกต่างกัน ดังนั้นหน่วยงานของรัฐบาลควร

ร่วมมือกันสร้างเสริมและปลูกฝังทัศนคติที่ดีงามให้แก่สถาบันครอบครัว เพื่อเป็นการแก้ไขปัญหา
 โสเภณีของประเทศไทยในระยะยาว

7. สถานสงเคราะห์ควรจัดหางานที่หลากหลายให้แก่หญิงในสถานสงเคราะห์ที่ได้รับการ
 ปล่อยตัวได้ทำ ตลอดจนควรมีการติดตามผลการฝึกอาชีพในระยะเวลานานกว่า 1 ปี
 ทั้งนี้ เพื่อเป็นการป้องกันไม่ให้หญิงในสถานสงเคราะห์เหล่านี้กลับไปประกอบอาชีพค้าประเวณีอีก
 เมื่อประสบกับปัญหาไม่มีงานทำ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาถึงสาเหตุของการกลับเข้าสู่อาชีพค้าประเวณีอีกของหญิงใน
 สถานสงเคราะห์
2. ควรมีการศึกษาถึงสัมฤทธิ์ผลในการนำวิชาชีพที่ได้รับการฝึกไปใช้ในการดำเนิน
 ชีวิตหลังจากที่ได้รับการปลดปล่อยจากสถานสงเคราะห์
3. ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับค่านิยม ทัศนคติ ตลอดจนการปลูกฝังจริยธรรมและ
 คุณธรรมของครอบครัวหญิงในสถานสงเคราะห์ที่มีภูมิสำเนาแตกต่างกัน
4. ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับทัศนคติที่มีต่อการฝึกอาชีพของหญิงซึ่งเข้ารับการฝึก
 อาชีพตามศูนย์ฝึกอาชีพที่ทางสถานสงเคราะห์จัดขึ้นตามภาคต่าง ๆ แล้วนำมาเปรียบเทียบว่าหญิง
 ที่เข้ารับการฝึกอาชีพตามศูนย์ฝึกอาชีพในแต่ละภาคนั้นมีทัศนคติต่อการฝึกอาชีพแตกต่างกันอย่างไร
5. ควรศึกษาถึงทัศนคติของหญิงที่เข้ารับการสงเคราะห์จากหน่วยงานรัฐบาลและ
 เอกชนในด้านอื่น ๆ ด้วย อาทิเช่น ศึกษาทัศนคติที่มีต่อการให้บริการทางการแพทย์ การรักษา
 พยาบาล การจัดกิจกรรมเพื่อเสนอภาพพจน์ที่ดี การให้บริการข่าวสารต่าง ๆ ซึ่งทางหน่วยงาน
 รัฐบาลและเอกชนได้จัดขึ้น